Влада – Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 99 (1599) ♦ Субота, 7 червня 1997 року ♦ Ціна договірна

Учасникам і гостям третього Всеукраїнського фестивалю журналістики

Шановні друзі!

Сердечно вітаю вас і всіх працівників засобів масової інформації України з професійним святом —Днем журналіста.

Проведення журналістських фестивалів — вдала і плідна ідея. Ви маєте змогу в колі колег з усіх регіонів обговорити гострі проблеми сьогодення, оцінити зроблене і визначити програму спільних дій.

Нинішньому поколінню журналістів судилося працювати в нелегкий і водночас надзвичайно цікавий та відповідальний період. У країні динамічно і суперечливо відбуваються складні процеси державотворення, становлення громадянського суспільства, утвердження основ демократії. Ви — активні учасники цих справді історичних перетворень. Від вашого неупередженого, вчасно мовленого слова багато в чому залежить формування громадської думки. Дуже важливо, щоб журналісти усвідомлювали своє високе призначення, були несхитними у правді.

Конституція України закріпила право громадян на свободу слова, вільне вираження поглядів і переконань, заборонила цензуру. Верховною Радою України прийнято ряд законів, спрямованих на розвиток національного інформаційного простору. Парламент і далі зміцнюватиме законодавче забезпечення вільної діяльності засобів масової інформації. Важливо, щоб, маючи широкі можливості, надані законом, журналісти твердо протистояли прямим чи опосередкованим зазіханням на свободу слова. Правова держава, демократичне суспільство без незалежної преси немислимі.

Бажаю учасникам фестивалю, усім журналістам добра і благополуччя, високої наснаги і нових творчих здобутків.

З повагою,
О. Мороз

м. Київ

Вітаємо наших колег!

Напередодні Дня журналіста Указом Президента України нашим колегам — оглядачеві Володимирові Краснодемському та власному кореспондентові «Голосу України» у Хмельницькій області Михайлові Василашку — надано звання «Заслужений журналіст України». Зичимо творчої наснаги та гострого журналістського пера.

ПРЕМ'ЄР НА БУКОВИНІ

Учора з робочою поїздкою на Буковині побував Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко. У програмі перебування — нарада з керівництвом облдержадміністрації, відвідання ряду промислових підприємств та навчальних закладів Буковини, зустріч з урядовою делегацією Республіки Молдова. Під час цієї зустрічі обговорюватимуть питання дальшого поглиблення взаємовигідних економічних зв'язків між обома державами та демаркації існуючого кордону між Україною і Молдовою.

Парламентська хроніка

Спочатку — розрахунки, потім — рішення

Ранкове засідання 6 червня

(Читайте на 2-й стор.).

"Змій без вітру не літає, дядьку!"

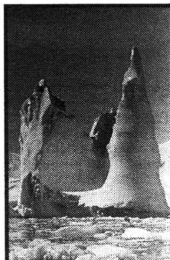
Віталій ЖЕЖЕРА,
«Голос України»

З оцими двома сотниківськими хлопцями, Ромкою і Володею, ми грали нинішньої весни на вулиці в якусь гру з м'ячем, здається, вона зветься «собачка» і вимагає справді собачої прудкості. Хлопці зворушили мене рідкісною делікатністю: вони явно не хотіли, щоб приїжджий дядько почувався в чужому селі незатишно через свій програш — і заради цього ладні були самі програти, хоч з малим відривом. Потім я ще захотів подивитися, як літає їхній паперовий змій. «Змій без вітру не літає, дядьку!» — пояснили вони. Справді, стояв дуже тихий вечір. Володя все ж узявся показати, як змій літає — він бігав по дорозі туди-сюди, а змій хурчав позаду, надуваючи своє поліетиленове пузо, і у вечірньому присмерку оте пузо світилося оранжевим відблиском вже невидимого сонця.

Ми не просто гуляли — ми ждали з роботи їхнього батька, відомого в районі механізатора Василя Білана, чий комбайн (чомусь шикарно-зелений, мов бойовий танк) під час минулих жнив красувався на першій полосі «Яготинських вістей». Наша з ним зустріч обіцяла бути не легшою за гру в «собачку».

(Закінчення на 7-й стор.).

Заручники снігової королеви

8

Козак — не жебрак, нахлібником у державі не буде

10

План Маршалла нас порятує?

4

Офіційно

* * *

5 червня відбулася робоча зустріч Голови Верховної Ради України О. Мороза з головами комітетів профспілок суднобудівної галузі.

Було порушено питання стабілізації фінансового становища суднобудівних господарств, реструктуризації заборгованості та надання пільг суднобудівній промисловості. Саме з метою розв'язання цих проблем Кабінет міністрів подав до Верховної Ради два законопроекти. Тому йшлося про конкретні заходи щодо їх підготовки у відповідних комітетах, а також прийняття в сесійній залі.

Олександр Мороз запропонував створити робочу групу з представників підприємств, профспілкових комітетів та Мінмашпрому, яка має тісно співпрацювати з народними депутатами.

* * *

Того ж дня Олександр Мороз зустрівся з представниками середнього бізнесу, на основі якого недавно утворено асоціацію «Нова формація».

Під час обміну думками з наболілих проблем Голова Верховної Ради України запропонував підприємцям узяти активну участь у підготовці законодавчих актів, які б сприяли створенню належних економічних, правових та організаційних умов для життєдіяльності малого бізнесу в умовах ринкових відносин. Він запевнив, що Верховна Рада виявить у цьому повне сприяння й допомогу.

Прес-служба Верховної Ради України.

Парламентська хроніка

Депутати попрацювали результативно

Вечірнє засідання 5 червня

Призначене на 15 годину 45 хвилин голосування з виборів суддів не відбулося — для кворуму не вистачило кількох голосів. Тож голосування довелося перенести на ранок наступного сесійного дня.

А першим було розглянуто проект закону про проведення експерименту з управління акціями, які належать державі у відкритому акціонерному товаристві «Лисичанськнафтоорсинтез». Доповідач — голова підкомітету Комітету з питань економічної політики та управління народним господарством Геннадій Угаров —зауважив, що проект уже не раз розглядався Верховною Радою. Було подано чимало зауважень і доповнень. Зокрема, до статті 4 (проведення конкурсу). Зрештою, обов'язковою умовою конкурсу визнано збереження єдиного майнового комплексу ВАТ «Линос», недопущення подальшої його приватизації без спеціального дозволу та ряд інших принципових положень.

З'ясувалася, на жаль, і досить скандальна деталь, додав Г. Угаров. Так, коли в парламенті востаннє розглядалося питання про ВАТ «Линос», державний міністр Мінченко заявив, що борги підприємства реструктуровані. Однак проведене розслідування виявило: ніякої реструктуризації боргів не відбулося. Отже, виходить, що державний міністр дезінформував Верховну Раду.

Депутати, які взяли участь в обговоренні, доводили: підприємства, що мають стратегічне значення для держави, не можуть бути передані в управління ніякій комерційній структурі або юридичній особі. Зокрема, саме «Линос» терміново потребує захисту з боку держави, бо, як зазначив депутат Віктор Суслов, навколо підприємства відбувається боротьба двох потужних угруповань, щоб добитися контролю над ним в інтересах, далеких від державних.

Після тривалого обговорення з гострим зіткненням позицій сесія прийняла законопроект у першому читанні. До постанови внесено пункт про доручення Генеральній прокуратурі розібратися в ситуації щодо боргів «Линоса» та його фактичного банкрутства.

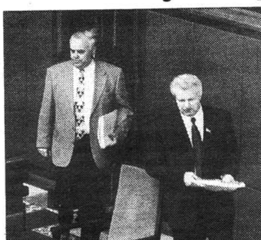
Далі сесія розглянула проект закону про професійні спілки. Доповідав з нього член Комітету з питань соціальної політики та праці Леонід Вернигора.

На важливість значення цього закону вказує вже те, що для його обговорення записалося 20 народних депутатів. Дискусія була гострою, але конструктивною. Виявилися й «камені спотикання». Один з них — щодо внесків на соціальне страхування. У цьому моменті запропонований проект не відповідає нормам діючого законодавства. Колізію вирішили розв'язати шляхом виправлення прикрого «нестикування», після чого розглянути весь законопроект на ранковому засіданні 6 червня.

Практично без обговорення прийнято проект закону про видавничу справу та проект закону про Вищу раду юстиції. У першому читанні ухвалено проект основних напрямків державної політики України в галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. До речі, прийняттю проекта, напевне, сприяло те, що він був винесений на розгляд сесії у Всесвітній день охорони навколишнього середовища.

Іван ДМИТРЕНКО.

Спочатку — розрахунки, потім — рішення

Парламент повернувся до гострої ситуації довкола пільг спільним підприємствам, коли приступив до розгляду законопроекту про внесення змін до статті 22 Закону про оподаткування прибутку підприємств. Ситуація і справді гостра, бо, як відомо, приблизно місяць тому Верховна Рада на пропозицію уряду і з ініціативи його глави скасувала податкові пільги спільним підприємствам. Реакція представників виконавчої влади була неоднозначна. Зокрема, новий віце-прем'єр-міністр Сергій Тигипко висловився проти скасування таких пільг, а Президент України фактично підтримав його, запропонувавши Верховній Раді компромісний варіант, який зводився до того, щоб залишити пільги лише для тих СП, які займаються виробництвом.

Треба віддати належне голові Комітету з питань фінансів і банківської діяльності Віктору Суслову, який визнав свою помилку — підтримку скасування пільг СП. З другого боку, Віктор Суслов кілька разів наголошував, що нині доводиться приймати не так економічне, як політичне рішення.

Сьогодні в Україні більш як 5260 спільних підприємств, з них лише 30 відсотків — у виробничій сфері. Однак на вимогу народних депутатів висловити офіційну точку зору Кабінету міністрів щодо цієї проблеми Сергій Тигипко лише відповів, що Павло Лазаренко погоджується з компромісним варіантом Президента. Але офіційного рішення Кабінету міністрів з цього приводу не було.

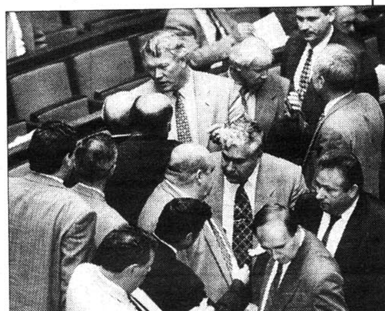
Чи треба дивуватися, що після цього більшість народних депутатів, які взяли участь в обговоренні законопроекту, звинуватили Кабмін у непослідовності і зажадали офіційної точки зору уряду на цю проблему, а також — відповідних економічних розрахунків. На тому й зійшлися. Остаточно за законопроект голосуватимуть наступного тижня лише після того, як отримають усі дані. На цьому ж засіданні Голова ВР Олександр Мороз зробив інформацію про ситуацію навколо законодавчих актів щодо Державної програми приватизації на 1997 рік. Він, зокрема, зазначив, що Указ Президента України про Державну програму приватизації, який з'явився на початку травня цього року, передчасний, бо тоді не минуло 30 днів, відведених Верховній Раді для прийняття Державної програми приватизації. Тому він закликав відповідні державні структури не поспішати з виконанням незаконних рішень про приватизацію.

Верховна Рада заслухала також звіт голови правління Національного банку України Віктора Ющенка про роботу Нацбанку, баланс його діяльності і зведений баланс банківської системи та розподіл прибутку Нацбанку за 1995—96 рр.

Цього ж дня відбулося й голосування по виборах суддів.

Анатолій БЕНЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У номер

Знову з'явилися облігації для населення

Держава запропонувала облігації внутрішньої державної ощадної позики 1997 року, перший випуск яких на загальну суму 50 мільйонів гривень з 5 червня почав надходити у банки. Декілька таких облігацій, які випускаються на пред'явника окремими випусками вартістю 50 гривень, придбав у Печерському відділенні Ощадбанку Києва Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко. Він показав приклад населенню, для кого і випущені ці цінні папери, що держава має намір вести чесну гру.

За прогнозними підрахунками Мінфіну, доход від облігацій складатиме 25—30 відсотків на рік. При цьому буде враховано рівень інфляції.

Державний спеціалізований комерційний ощадний банк України, «Приватбанк» і Український кредитний банк здійснюватимуть розміщення облігацій, а також виплату відсоткового доходу і погашення облігацій. Для всіх облігацій першого випуску встановлено дату виплати купонного доходу і погашення — з 3 липня і 3 жовтня. 5 червня продаж облігацій ощадної позики розпочався у центральних відділеннях Ощадбанку Києва, а з 9 червня вони мають бути в усіх центральних відділеннях Ощадбанку.

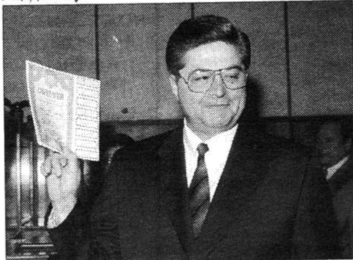

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Десять кроків — десять заповідей народних демократів

Сьогодні в Києві завершує роботу другий з'їзд Народно-демократичної партії. Він має на меті підвести риску під першим, організаційним, етапом розбудови партії, який веде відлік від минулорічного засновницького з'їзду, коли об'єдналися дві партії і ціла низка громадських організацій, та перейти до конкретних завдань і дій. І це, вочевидь, уже час, вважають більш як 12 тисяч членів партії.

Делегати нинішнього з'їзду обговорюють зміни до статуту та структури (зокрема, передбачається введення нового керівного органу — секретаріату), а також проекти нової редакції програми та передвиборної платформи партії. Остаточно ці документи буде прийнято восени, коли будуть краще відомі умови передвиборної боротьби.

Хоча, як повідомив на пресконференції напередодні відкриття з'їзду голова Народно-демократичної партії Анатолій Матвієнко, нинішній з'їзд, власне, вже дав старт передвиборній кампанії до Верховної Ради та представницьких органів влади на всіх рівнях. За якої системи — мажоритарної чи пропорційної — народні демократи сподіваються виграти вибори? Найбільш доцільною їхній лідер вважає змішану виборну систему — 50х50. А на закиди стосовно того, що НДП називають партією влади, А. Матвієнко відповів: «НДП називала себе ілюзією влади, а не партією влади, бо ми не перемогли на минулих виборах. Однак ми несемо відповідальність за ті чи інші кадри, які працюють на керівних посадах.

(Закінчення на 5-й стор.).

Лев Миримський спростовує Віктора Хоменка

У нашій газеті 18 квітня 1997 року було опубліковано статтю «Депутатство небезпечне», в якій автор Віктор Хоменко допустив декілька неточностей у висвітленні обстановки в Криму, пов'язаної з питаннями впливу «п'ятої» влади на «першу». Зокрема, повідомляючи про факт побиття депутата Вадима Мордашова, яке Президія Верховної Ради Криму розцінила як акт політичного тероризму, автор акцентував увагу читачів на заяві депутата парламенту автономії Юрія Тихонова, в якій сказано про те, що напередодні розправи з В. Мордашовим на його адресу та на адресу В. Мордашова були погрози з боку депутата Верховної Ради України Лева Миримського. Фактично цю заяву було оприлюднено не до побиття В. Мордашова, а після.

До речі, народний депутат України Лев Миримський подав позов про захист честі на колег із кримського парламенту В. Мордашова та Ю. Тихонова за твердження, що містяться в цій заяві. Днями справа розглядатиметься в одному з районних судів Сімферополя. Про його підсумки ми повідомимо наших читачів.

Редакція газети на сьогодні не має доказів правдивості оспорюваної Л. Миримським заяви Ю. Тихонова та причетності Л. Миримського до побиття В. Мордашова.

Крім цього, автор використав неофіційну інформацію про судовий процес щодо позову Л. Миримського до журналіста «Киевских ведомостей» Тетяни Коробової, внаслідок чого припустився низки неточностей, у тому числі в частині підстав для пред'явлення позову.

Редакція газети і автор матеріалу В. Хоменко вибачаються перед нашими читачами і народним депутатом України Л. Миримським за неточність у викладенні фактів.

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

Куди славутчанинові після закриття ЧАЕС податися?

Шукати відповіді на це запитання місту енергетиків доводиться самотужки

Ювілеї

Десятирічний ювілей. Для людини — то не вік. А для населеного пункту — й поготів. Нині «стукнуло» десять наймолодшому з міст України — Славутичу. Переживає воно аж ніяк не ренесанс. Стан містечка енергетиків, що його було споруджено після аварії на ЧАЕС, щоб уникнути вахтового методу експлуатації станції, можна охарактеризувати як період невизначеності.

Молоде. Багатонаціональне. Багатодітне

Відчуття, що його зазнає кожний приїжджий, якому забажалося поблукати міськими вуличками, — ніби приїхав до кількох СНДевських держав одразу. Тут тобі і грузинський квартал — грузини будували, вірменський зводили, звичайно, вірмени. Допомогу під час спорудження надавали вісім союзних республік. Житлові будинки різняться не лише зовнішнім виглядом, а й комфортністю. Найвище «котируються» споруджені прибалтами — взимку тепло, влітку прохолодно. Бєлгородські квартири також нічогенькі. А от власники азербайджанських вважають — їм не поталанило. «Карб» братерської допомоги — не тільки в архітектурній багатоликості. Той самий приїжджий, пройшовши хоча б однією вуличкою, може зустріти казаха, туркмена, литовця. Не дивина — місто енергетиків населяють 28 національностей. Більшість, щоправда, росіяни. Їх 62%. А от літню людину, десь так під сімдесят, отой наш візітер навряд чи помітить — середній вік славутчанина — 25 років, з 62 тисяч мешканців третина — діти.

Ще одна істотна відмінність міста від інших вітчизняних — високий рівень народжуваності: 13,7 дитини на тисячу мешканців за рік. Жодний населений пункт України нині не може «похвалитися» таким гучним рекордом. Необізнаний, аналізуючи цей показник, почне казати про позитивний вплив радіації на народжуваність. Спеціалісти зазначають: в усьому винна молодість.

Малий червінчик, а ціна велика

Кінець 80-х — початок 90-х років міська влада згадує з ностальгією. Держава на зведення й розвиток міста коштів не шкодувала. У Славутич було вкладено 300 мільйонів доларів — стільки, як на забезпечення післяаварійної безпеки ЧАЕС. Тоді вітчизняний бюджет ще міг дозволити собі таку «розкіш», багатий був Держкоматом, та й Чорнобильська станція — прибутковіша. Саме в ті роки місто побудувало 6 дитячих садків, 5 фізкультурно-оздоровчих комплексів, 3 загальноосвітні школи, грандіозний медичний комплекс і чимало іншого, що за нинішніх економічних негараздів стало для муніципалітету тягарем. На їх утримання не вистачає коштів. До того ж немає бюджету, немає Держкоматома, який із самостійної структури реорганізують на департамент Міненерго, а ЧАЕС виробляє електроенергію лише одним блоком і потерпає через неплатежі.

Володимир КУЛІШ, заступник начальника медико-санітарної частини Славутича: «Для працівників нашої установи слова «закриття» і «скорочення» стали часто вживаними. Закриваємо психоневрологію, довелося потіснитися дитячому відділенню, інфекційному, хірургії, пологовому. На замку відділення медико-соціальної допомоги. З 1180 осіб персоналу, за станом на 1 січня, у два прийоми скоротили близько 500. «Нагорі» вважають — у цьому плані ми попрацювали недостатньо. Треба підігнати кількісний склад працівників під контрольні цифри бюджету. З виплатою зарплати медсанчастина відстає на 6 місяців. Рік не фінансують придбання медикаментів, півтора — годуємо хворих у борг. З березня довелося вдатися до непопулярних заходів: усі планові пацієнти йдуть на госпіталізацію з власними медикаментами і перев'язувальним матеріалом. На негатив зіграло й торішнє несвоєчасне передання нас згідно з Указом Президента від лютого 1994 року з-під юрисдикції МОЗ «під крило» Держкоматома. Треба сказати, два роки тому цей указ був би для нашої установи прогресивним: тоді всі платили за електроенергію, Держкоматом не ходив у злидарях. Нині структурі, яка сама насилу зводить кінці з кінцями, нав'язали ще 10 медсанчастин. Якщо справа піде так і надалі — на кінець року Славутичу доведеться попрощатися з медичним обслуговуванням».

У такому ж жалюгідному стані опинилися й інші установи соціальної сфери.

Кажемо Славутич — розуміємо Чорнобиль

Головним роботодавцем славутчан поки що залишається ЧАЕС. Від неї годуються 6 тисяч мешканців міста. Поки що. Це тому, що вже є документ про дострокове виведення з експлуатації першого енергоблока, а до 2000 року (прийнято декларативне рішення) — і всієї станції.

Для «великої сімки», яка наполягає на закритті ЧАЕС, це (якщо відбудеться) стане радісною подією. Комусь із представників владного олімпу зупинення обіцяє чималі політичні дивіденди — невдовзі вибори. Тож зацікавленість у закритті є. Тільки не в енергетиків. Політики не дуже полюбляють просторікувати про те, куди славутчанинові, який працює на станції, податися після виведення її з експлуатації.

Сергій ПАРАШИН, генеральний директор ЧАЕС: «Станція і Славутич — єдиний енергетичний комплекс. Два працюючих енергоблоки давали змогу утримувати 90% інфраструктури і соціальної сфери міста. Після зупинення першого прибутків стало удвоє менше, а від клопотів про фінансування Славутича нас ніхто не звільняв. Нині ми тільки почали одержувати компенсацію з бюджету за зупинення першого енергоблока.

Реального рішення про закриття станції немає. Нещодавно Верховна Рада, розглядаючи ситуацію на ЧАЕС і безпечність атомної енергетики загалом, записала у своїх рішеннях: потрібна програма зняття ЧАЕС з експлуатації. У ній має бути наявне таке: в разі, якщо Захід не виконає свої зобов'язання, станція повинна працювати і після 2000 року. Один діючий блок не забезпечує станції стан, який дав би їй можливість працювати довго. Тому прийнято рішення про пуск другого енергоблока. Його ресурс — 5 років. Для Славутича це означає — хоча б на короткий термін зберегти робочі місця».

Місто шукає годувальника

У Славутичі шукають нового годувальника. Він просто необхідний, вважають у міській раді. Рано чи пізно станція не зможе утримувати таку кількість робочих рук, і безробіття в лавах висококласних фахівців, якщо не шукати альтернативи, неминуче.

Георгій СИДОРОВ, генеральний директор підприємства лазерного приладобудування «Абрис»: «Виникнення такої проблеми ми передбачали давно. «Абрис» як одне з альтернативних виробництв створено за підтримки ЧАЕС і міста ще 1991 року. Випускаємо, зокрема, кілька базових варіантів лазерних мікроскопів, світові аналоги коштують 300—400 тис. дойче марок. Це наукоємне виробництво, сподіваємось, зрештою забезпечить роботою 170 класних станційних фахівців».

На створення таких підприємств, а також на розвиток приватного підприємництва, за словами мера міста Володимира Удовиченка, спиратиметься майбутнє Славутича.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

РУХ — РЕМЕСЛО ЕЛІТИ!

Заслуженого діяча науки і техніки, доктора медичних наук, члена Нью-Йоркської та Мюнхенської академій наук, директора Львівського реабілітаційного центру «Еліта» Володимира Козявкіна нагороджено президентською відзнакою «Орденом за заслуги» III ступеня.

А післязавтра пан Володимир відзначить своє 50-ліття.

Вітаємо!

Популярність неминуче породжує міфи і небилиці. А надто тоді, коли вона супроводжується незаперечними успіхами у втіленні задумів і блискучою кар'єрою. Підстави для міфів є, бо доктор Козявкін зайняв вільну донедавна (у вітчизняній і світовій медичній практиці) нішу: розробив і втілив у життя новий напрям реабілітації хворих на церебральний параліч. Навіть стримані зарубіжні світила не обходяться у спілкуванні з доктором без пишних епітетів.

Його дружина і колега Ніна Миколаївна показала мені відеофільм, відзнятий німецьким телебаченням у Трускавці, де на базі санаторію «Карпати» лікуються діти з Німеччини й інших країн. Кожних два тижні п'ятдесят дітей прилітають чартерним рейсом за скеруваннями німецьких клінік. Більшість із них вже пройшли через відомі у світі клініки, через руки тамтешніх авторитетів, які нині співпрацюють з українським доктором. Відзнято із суто німецькою педантичністю: від появи літака у Львівському аеропорту до перших кроків після лікування. А заключні кадри неможливо дивитися без щему: малюки кваппяться в обійми рідних, уже в німецькому аеропорту, а ті не йметь віри, невже дитя йде власними ногами?

Світова медична наука не лише визнала його метод, а й «зняла капелюха»: нині відомі клініки направляють в Україну своїх пацієнтів, а це неабищиця, з огляду на жорсткі конкурентні правила гри на західних медичних ринках з їхньою експансією щодо нашої системи охорони здоров'я, фарміндустрії тощо. Доктор Козявкін започаткував чітко сплановану і добре продуману експансію свого методу на Захід й змусив його поважати нашу медицину. Подальший шлях він долає не без гіркоти, але по-філософськи. Слава Богу, принаймні, не спалюють, коли стверджуєш, що Земля таки крутиться, що наукова еліта рухає цивілізацію вперед.

Активне впровадження в практику методу Козявкіна, створення у Львові реабілітаційного центру збіглося з процесами демократичної розбудови. Його зрозуміли і підтримали В'ячеслав Чорновіл, Михайло Косів, Богдан Котик та інші народні депутати і державні службовці першої шеренги. За їхньої підтримки у Львові почав діяти реабілітаційний центр «Еліта». Центр не міг прийняти усіх бажаючих, а тому доктор Козявкін зініціював новий проект. Власне, він уже втілений в життя. У Трускавці поряд із санаторієм «Карпати» споруджено ошатний, на рівні світових стандартів за дизайном і устаткуванням, реабілітаційний медичний центр, що діятиме як потужна наукова інституція. Нині тривають завершальні опоряджувальні роботи. Важливий штрих: доктор Козявкін виконує державну програму без державних коштів. Зарубіжні інвестиції є результатом великого інтересу Заходу до ноу-хау. Об'їхавши світ уздовж і впоперек, він не спокусився на заманливі пропозиції. Бо центр Європи, на його переконання, може бути не лише помітком на карті України. Втілюванй у вітчизняну науку й практику метод Козявкіна — це сукупність нової медичної методології, ідеології і філософії. Це — своєрідний модуль, який уже зайняв своє місце у фундаменті нової України.

На жаль, так званих «нових українців» більше, аніж будівничих нової України. Не претендуючи на роль пророка в своїй Батьківщині, всіляко уникаючи розмов про «богообраність» з приводу свого таланту й талану, він розбудовує «модуль» як програміст, як архітектор і майстер водночас. Міжнародне визнання не стало для нього манною небесною. Він усвідомлював, що раніше чи пізніше це станеться. Бо реальна справа, яка дає реальні результати,— то єдина його політика й ідеологія. Страшно й подумати, скільки людей залишились би нерухомими, якби цього не сталося.

Згадаю, принагідно, епізод: один високопоставлений функціонер від медицини у Львові якось заявив, що для нього національна свідомість і патріотизм лікаря важать значно більше, аніж професіоналізм! Крий, Боже, потрапити такому під руку, під наказ чи під скальпель. Втім, функціонер недовго протримався на посаді та й партія, яку він репрезентував, розкололася, але тенденція не зникла. «Модуль» Козявкіна непроникний для такої «політики» — тим і живучий.

Втім, повернуся до методу, бо модуль — надто багатовимірне поняття. У чім же полягає його революційність? Чому зарубіжні вчені порівнюють його з відкриттям Пастера? Стикаючись із ДЦП, більшість медиків акцентували увагу на головному мозкові як організаторі і натхненнику перемог (і поразок) організму. Система Козявкіна, головною складовою якої є біомеханічна корекція хребта, задіяла і активізувала, змусила рухатися усі коліщатка і «гвинтики», не поділяючи їх на головні і другорядні. Рух розпочинається на клітинному рівні, а, відтак, гармонізує організм. На парадигмі «життя це рух» вибудовано в реабілітаційному центрі усю систему організації праці, взаємодії із владними структурами й відомствами найвищого і місцевого рівня, інвесторами і підопічними, партнерами й учнями тощо. Команда доктора Козявкіна сформована на контрактових засадах — вона високоінтелектуальна, морально здорова і безконфліктна. Тут поєднуються жорстка самодисципліна і демократичні взаємини. Стиль, форма взаємин лікарів, медперсоналу із пацієнтами, рівень побутової обслуги відповідають запитам хворих, які вже поїздили по світах, шукаючи допомоги. Навіть робітники, які зараз завершують роботи в дев'ятиповерховому корпусі реабілітаційного центру, працюють тут інакше, аніж на інших будовах.

Лікування такої тяжкої хвороби, певна річ, обходиться дуже дорого, але для українських дітей воно — безкоштовне. По суті, іноземні пацієнти «утримують» наших, і за нинішніх економічних умов це — оптимальний вихід.

Йти навперейми течії нелегко. Бо надто вже модуль Козявкіна дисонує і з нашою ментальністю, і з загальним станом «безкоштовної» державної медицини, приреченої об'єктивними факторами або на животіння, або на деморалізацію. І все ж зроблене ним та його колегами, учнями, не є чимось ірреальним, недосяжним. Володимир Козявкін твердо переконаний, що такі «модулі» в різних царинах стануть врешті основою багатої, а отже, незалежної держави. За однієї умови: коли суспільний хребет зазнає корекції, коли всі його клітини рухатимуться і взаємодіятимуть.

Усе дуже просто, чи не так?

Львів—Трускавець.

У номер

● *Київ*

Броня міцна і дружба наша вічна

В Україні 6-10 червня з офіційним візитом перебуватиме делегація Міністерства оборони Китайської Народної Республіки на чолі з членом Держради, заступником голови Центральної військової ради, міністром оборони генерал-полковником Чі Хаотяном, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ. Очікується, повідомляє пресслужба Міністерства оборони України, що керівника військового відомства Китаю приймуть Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради Олександр Мороз, Прем'єр-міністр Павло Лазаренко. У програмі перебування китайської делегації —зустріч з міністром оборони України генерал-полковником Олександром Кузьмуком, відвідання Академії Збройних Сил України. Китайська делегація відвідає одну з військових частин Одеського військового округу.

Усі проблеми спільні

Голова Комітету у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис Олійник мав зустріч з делегацією парламенту Чеської Республіки на чолі з Головою Палати депутатів Мілошем Земаном, повідомляє прес-служба Верховної Ради. Сторони обговорили широкий загал питань двостороннього співробітництва, європейських інтеграційних процесів. Особлива увага приділялася проблемам адаптації національного законодавства до правничих традицій Європи. У зв'язку з цим співрозмовники дійшли згоди щодо необхідності розвитку співпраці парламентських інститутів законодавства та груп міжпарламентських зв'язків.

Учасники зустрічі зупинилися також на проблемах розширення НАТО, європейської безпеки, українсько-російських взаємин.

Призначення тижня

Володимир ПРИТУЛА, «Голос України»

Друге сходження Анатолія Франчука

61-річний народний депутат України, уродженець Вінницької області Анатолій Франчук більш відомий в Криму як господарник, аніж політик. Очевидно, саме якості досвідченого, вмілого керівника і міцного господаря, а також вплив і зв'язки у столиці дозволили А. Франчуку вдруге посісти крісло голови Ради міністрів автономної республіки.

Нині кримський прем'єр обіцяє дослухатись до думки місцевих парламентаріїв при формуванні нового складу уряду автономії. Однак, однією з умов президентської згоди на призначення А. Франчука були побажання Києва мінімально обмежитись залученням на урядові посади представників ВР Криму. Тож голова Ради міністрів автономної республіки, формуючи свій уряд, буде змушений балансувати не тільки між інтересами кримських політичних сил, але й враховувати рекомендації центру.

Голова ВР Криму А. Гриценко в інтерв'ю «ГУ» сказав, що від призначення А. Франчука керівник Ради міністрів автономії очікує налагодження зовсім інших стосунків між органами влади Криму і сподівається на стабілізацію економічної ситуації на півострові.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Повернення тижня

***З** УСТРІЧІ українських рибалок з далеких промислів для Іллічівського рибного порту акціонерної рибопромислової компанії «Антарктика» — справа звична. Однак, коли до причалу пришвартувався великий рибоморозильний траулер «Іван Кучеренко», тут було й чимало сліз. Ще б пак! Екіпаж півтора місяця перебував під прицілами автоматів іноземних військових.*

рибопромислової бази «Восток», кинуто напризволяще. Як з'ясувалося, «Восток» теж захопили марокканські військові. Екіпаж на провокації не піддавався, прагнув зберегти спокій. Та все-таки не витримало стресової ситуації серце рефмашиніста М. Гардаушенка...

А на батьківщині події розвивалися так. Одразу після одержання радіограми від капітана В. Міщука в АРК «Антарктика» вдарили на сполох. Генеральний директор компанії Валерій Кравченко разом з головою Одеської облдержадміністрації Русланом Боделаном негайно вилетіли до Києва, щоб забезпечити захист рибалок на державному рівні. Президентом України було створено спеціальну урядову комісію. Ноту протесту заявило МЗС України. Скаргу на незаконні дії марокканських властей подав представник України при ООН. А що вони були незаконними, «Антарктика» готова довести в суді, який, до речі, має відбутися у другій половині червня: заявлених боргів, які нібито тягнуться з 1991 року, вона не визнає, має на доказ цього відповідні документи. Більше того, її спеціалісти й адвокати підготували зустрічний позов — щодо відповідальності марокканських військових властей та іспанської компанії за завдані збитки, які вже тепер обчислюються кількома мільйонами доларів.

«Іван Кучеренко» вдома. «Восток» – під арештом

...Успішно завершивши промисел, «Іван Кучеренко» з 1300 тоннами риби на борту прибув на рейд марокканського порту, щоб висадити тамтешніх спостерігачів та здати ліцензію. Звична формальність. Та цього разу процедура затягнулася. А 11 березня до траулера підійшли військовий корабель, буксир та швидкісний катер. На українське судно піднялися 8 марокканських військових, озброєних автоматами і гранатами. Вони блокували рульову рубку та машинне відділення, вилучили паспорти членів екіпажу. Офіцер повідомив: судно заарештовано.

Лише наступного дня почули від судового виконавця (так відрекомендувалася особа в цивільному, що прибула в супроводі офіцерів жандармерії та ВМС): ваша риболовецька компанія, мовляв, заборгувала 3,2 мільйона доларів США іспанській компанії «Ніка Інтернейшнл». Потім марокканці запропонували: підпишіть оцей документ. Що в нім — залишалося лиш гадати, адже того папірця було написано... арабською. Капітан відмовився ставити автограф. Відтоді для екіпажу почалися нестерпні дні очікувань під прицілами автоматів. Капітанові Володимиру Міщуку заборонили навіть прийняти пальне й медикаменти, доставлені українськими суднами. Зате до рибалок почали учащати різні емісари, намагаючись деморалізувати: ніхто, мовляв, вас не визволятиме. Вас, як і екіпаж

Траулер «Іван Кучеренко» після неймовірних зусиль вдалося звільнити під грошову заставу. Таку саму акцію готують і стосовно рибопромислової бази «Восток», на борту якої 320 членів екіпажу, а також 800 тонн риби та 2,5 мільйона банок консервів.

— Усі оті дії, — вважає Валерій Кравченко, — не можна розцінити інакше, як провокаційні, покликані не лише підірвати імідж «Антарктики», а й довести компанію до банкрутства, зовсім витіснити її і з зовнішнього, і з внутрішнього ринків.

Іллічівськ
Одеської області.

Соціалка тижня

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

Пенсію дотягли до «межі». А що за нею?

Цього тижня парламент прийняв важливе політичне рішення — поправки до Закону України «Про пенсійне забезпечення». «Гвіздком» цього непересічного сміливого вчинку стала «зрівнялівка» між чинним нині розміром межі малозабезпеченості (70,9 грн.) і мінімальною пенсією.

І хоча депутати фракції «Реформи» в унісон з представниками Кабінету міністрів обстоювали поетапну, продуману реформу пенсійного забезпечення, основану на диференційованому підході під час нарахування пенсій, усе-таки більшістю голосів вирішили для початку реформувати мінімальний розрахунковий соціальний норматив.

Отож, мінімальний розмір пенсії, згідно з чинним законодавством, «виписуватимуть» громадянинові за наявності трудового стажу: для жінок — 20 років, для чоловіків — 25. Від цієї цифрової величини залежить уся система розрахунку пенсійного забезпечення, тарифів і надбавок. Так, максимальна пенсія прирівнюється до трьох, а для шахтарів (за списком 1) — до чотирьох мінімальних. При цьому соціальна пенсія становить 30% від пенсії за віком.

Заступник міністра соціального захисту населення України Олена Гарячa, виступаючи на слуханні законопроекту, пропонувала зв'язати воєдино реформу пенсійного забезпечення, законопроект про пенсійне страхування, що його готує нині Кабінет міністрів, і державний бюджет. Оскільки головне лихо соціального захисту сьогодні — не маленькі розміри пенсій, а їх невиплата.

Заступник міністра фінансів України Михайло Матвійчук навів цифри, що випливають з даного закону. А саме, щоб, згідно з чинним законодавством, прирівняти мінімальну пенсію до мінімального споживчого бюджету, потрібні додатково 270 млн. грн. на місяць. (Для довідки: в Україні близько 14 млн. пенсіонерів, середня пенсія яких — 50 грн.) Якщо підняти мінімальну пенсію до 70,9 грн. і здійснити відповідні перерахунки, основані на новій соціальній нормі, то, мабуть, треба буде приймати ще один, додатковий (соціальний), держбюджет.

Нині дефіцит Пенсійного фонду, основної пенсійної «годівниці» України, становить 2 млрд. грн.

Дошка пошани

План Маршалла нас порятує?

Будинок для божевільних. Палата «Бонапартів».

— Гей, там! У мене визрів план! — криком кричить Сеня зі спущеними донизу галіфе й щодуху гамселить кулаками у двері...

— Сеню, тихо, який ще в біса план?!

— Я знаю, як врятувати нашу розорену мафією та корупцією економіку! Тільки мій план Маршалла не дасть скотитися країні в прірву, — Сеня дістає з-під нігтів голку, встромляє у вушко нитку й заходжується пришивати червоні стрічки підтяжок до боків свого галіфе.

— Сеню! — лікар скрушно хитає головою, — щоб врятувати економіку, замало одного твого перелицювання галіфе на маршальські штани.

— А що ще треба?

— Гроші! Купа грошей!

— Купа! Тю! Вважай, що вона вже є! — Сеня береться спускати галіфе...

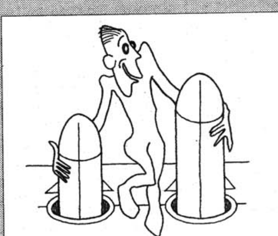
— Сеню! Та ти стривай, окрім купи грошей, потрібно знати ще правильний курс!

— Ге! А я в Сусаніна з сусідньої палати запитаю...

Бачу ціль!

Президент Білорусі Олександр Лукашенко: «Я своїми руками пощупав боєголовки і знаю, що ніхто їх не зніматиме».

Від чергового: ***це добре, що президент помацав лише боєголовки. Увавляєте, якби Олександр Лукашенко пощупав щось інше — і раптом не знайшов, то, певне, зморозив би й не таке...***

Кондрашка

Криївка. Підпільник Кіндрат при світлі каганця читає газету, його подільник Юзик, поклавши біля себе на долівці наган, грає на трофейній губній гармошці.

— Ти що це, Юзику, так розігрався? До НАТО заграєш?

Юзик від несподіванки прикусив язика, гармошка полетіла додолу, цокнула по нагану, зачепила курок і... ба-бах!

Дим і сморід! До свідомості слабоконтуженого Юзика долинають грізні слова Кіндрата: ***«... Когда Москва вела упорный торг с НАТО, противясь расширению, Киев все активнее с натовцами заигрывал. И это выглядело самым противоестественным и опасным элементом нового мира».***

— Що це було? — шепоче Юзик.

— Невже кондрашка?

— Ні, це — Кондрашов із газети «Известия» за вівторок, «Десять дней, которые утрясли мир».

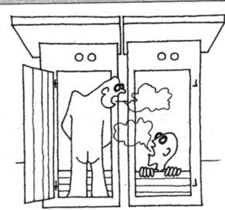
В Україну з нужди?

— Ти чув, що сказав Зюганов? Мовляв, їхня нинішня виконавча влада робить кроки в бік України з нужди?..

— З якої?

— Та я до пуття Гену не зрозумів!

— Тоді порадь своєму товаришеві: головне —щоб не проти вітру!..

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ. Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Новина тижня

Ольга КОЗЛОВА, журналіст

Україна придбала перший «Боїнг»!

ЗДІЙСНИЛА покупку авіаційна компанія «Аеросвіт», яка працює на ринку авіаперевезень усього три роки. А заснувала її державна компанія «Авіалінії України».

— Звичайно, — розповідає заступник генерального директора «Аеросвіту» Микола Никитенко, — ми не починали з нуля, бо мали відмінно налагоджену агентурну мережу з продажу авіаквитків та туристських послуг. І не тільки в Україні, а й в Ізраїлі, на Кіпрі, в Греції. Тож не треба було вкладати кошти в її організацію. З другого боку, досить великому підприємству «Авіалінії України» вигідно було мати меншу компанію, як наша, що займалася б підвезенням пасажирів до її рейсів.

Крім того, Україна втрачала ринок перевезень у СНД, тому ми взялися за організацію рейсів до Казахстану, де, до речі, мешкає чимала українська діаспора, Туркменистану, до сибірських міст, Санкт-Петербурга, Риги. Ми почали здійснювати рейси до Афін та Ларнаки. Усі вони, крім маршруту на Ларнаку, були збиткові, а за менш як три роки стали прибуткові.

Нині «Аеросвіт» працює з рентабельністю понад 10 відсотків (для авіаперевізників рентабельність, що становить 5 відсотків, — надзвичайно високий показник. — **Авт.**).

Але з одним літаком, навіть типу «Боїнг», не дуже розженешся, тому орендували літаки колишнього радянського виробництва, в яких забезпечити високий сервіс стає дедалі більш проблематичним. Тож треба було розвиватися...

Шляхів було два: або ще брати літаки в лізинг, або купувати їх. Обрали другий, бо операційний лізинг, хоч і вигідна справа, але власний літак — це таки власний літак. Тим паче, що фінанси компанії вже дозволяли це зробити. Щоправда, з допомогою Українського кредитного банку, який дав кредит на три роки — половину вартості літака.

Тепер «Боїнг» — власність української компанії. В «Аеросвіту» — 16 маршрутів, частота яких збільшилася з придбанням ще одного літака. До речі, компанія з 25 травня здійснює щоденні рейси до московського аеропорту Шереметьєво. А за кілька тижнів відкриваються рейси до Мальти та Касабланки.

Олександра КУЧЕРЯВА, журналіст

З'їзд тижня

Десять кроків — десять заповідей народних демократів

(Початок на 2-й стор.).

І не погоджуємося з тим, що сьогодні вже нічого не можна змінити на краще. Своєю діяльністю ми забезпечуємо неможливість ступити на албанський, болгарський чи білоруський шляхи. Хоча цю карту стосовно України дуже тонко проробляє Росія».

Проект передвиборчої платформи народних демократів отримав назву «Десять кроків НДП». Цей образ його творці асоціюють із десятьма біблійними заповідями, десятьма мудрецями, десятниками тощо. Партія прагне бачити Україну незалежною демократичною соціальною правовою державою. І першими п'ятьма кроками на шляху до цього, на переконання її членів, мають бути зрушення в економіці: стабілізація, народження ефективного власника, підтримка села, пошук належного місця у світовому господарстві, міцні соціальні гарантії. Паралельно та наступні кроки — суспільство вільних і відповідальних громадян, висока духовність, жорстка боротьба з корупцією та кримінальною злочинністю, вдумлива молодіжна та зовнішня політика.

Народні демократи також сподіваються, що невдовзі відбудеться блокування певних політичних сил демократично-центристського спрямування, яке буде спроможне утворити потужне об'єднання на наступних виборах. Звісно, якщо вдасться переступити через амбіції. Утім, це скоріш за все справа не теперішнього часу, а перспектива осені, на коли заплановано наступний, третій, з'їзд Народно-демократичної партії.

Свято тижня

Людмила ГРАЧ, «Голос України»

Нелегко бути легкою

ДЕКОМУ видасться недоречним відзначення професійного свята — Дня працівників легкої промисловості. Адже справді, вироби вітчизняного виробництва з'являються дуже рідко, невпевнено і сором'язливо.

Цьому передувало нестримне ввезення дешевого імпорту, розвал оптової ланки торгівлі тощо. Але навіть на такому тлі 113 підприємств (23%) потроху нарощують темпи виробництва, впроваджуючи нові технологічні рішення. Наприклад, опанували майже чаклунське перетворення лляного волокна на бавовняне.

Цей винахід рятуватиме, допоки повністю не відродимо вирощування власної сировини. Адже завезення бавовни обходиться нам надто дорого. Медичні бинти, марля, як не дивно, були привізними. Тепер у нас налагоджено їх серійний випуск. Невдовзі наші діти, вирушаючи до школи, вбиратимуться в одяг, пошитий зі спеціально розроблених тканин, а військовики шикуватимуть у формі вітчизняного, нарешті, виробництва.

До слова, лише торік швейниками випущено 30,5 млн. виробів, з них на експорт відправлено 17,5 млн. Загалом по галузі експорт порівняно з минулими роками збільшився на 17 млн. доларів і становить уже 139 млн. доларів. Ці показники передусім свідчать про якість наших виробів, конкурентоспроможність на європейському ринку. Дарма що з давальницької сировини.

Цвіт галузі нині становлять швейники — київська «Ластівка», запорізька «Селена», взуттьовики —дніпропетровська «Оріль», сумський «Талан», текстильники — чернігівський «Чексіл», шкіряники — київський «Чинбар», фарфоровики —»Житомирська порцеляна», трикотажники — київська «Роза», луганська «Лутрі», хутровики — івано-франківська «Тисмениця» та багато інших.

Насамкінець додамо, що багатьох працівників легкої промисловості відзначено почесними званнями.

Імпреза тижня

Алла РОМАНЧУК, «Голос України»

Тамбовський вовк йому не товариш

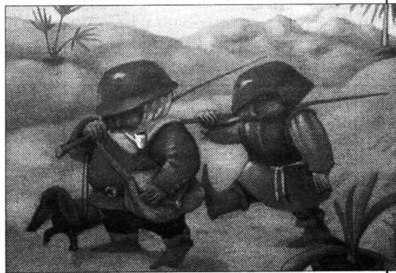
ХОЧА їх і єднає спільна історична батьківщина. Тим більше дивує, що інтелігентному і не по-сучасному незубатому київському художникові Володимиру Клейменову вдалося влаштувати свою першу столичну «персоналку» в одній із найпрестижніших галерей «Лада».

Початок, що й казати, багатообіцяючий. Так само, як і назва виставки — «Полудень садівника». Володимиру — 34. Тож він вважає, що пройдено півшляху — своєрідний полудень життя. А значить, є привід зупинитися й подумати. Над тим, що сталося, і тим, чому сталося саме так. Власне, полудень —м'який і теплий, часом гарячий — зігріває майже всі представлені митцем роботи, а заодно й їхні персонажі. Може, тому вони більше скидаються на казкових іноземців, бо ж чи буває у нашому реальному житті так багато рудого щастя? А десь там, на досяжних лише для художника меридіанах, живуть собі браві чоловічки. Мультистиль — хтось назвав цей світ так. Інші схильні бачити в ньому дитину — руду капризулю, яка зосереджено крокує пустелею у пошуках здобичі, бавиться червоними рибками чи розмовляє по небесному телефону. Цікаво, з ким?..

Володимир Клейменов — представник московської школи образотворчого мистецтва. За фахом — графік. Свого часу працював спеціалістом з візуальної реклами, брав участь у спільних виставках як живописець і графік, а ще ілюстрував дитячі книги. Його картини є в приватних колекціях України, Росії, Німеччини, Бельгії, Швеції. Тож поки 12 полудневих фантазій Володимира Клейменова ще у Києві, варто поспішити на вулицю Городецького.

На знімку: Володимир Клейменов; картина «Мисливці на піску».

Фото Олександра КУТЛАХМЕТОВА.

Конкурс тижня

В Аллаха не буває поганих фільмів

Оцим заголовком ми аж ніяк не стверджуємо, ніби телесеріал Б. Небієрідзе «Роксолана» — божественно-безгрішний фільм. Маємо на увазі лиш ось що: цей світ Богом створено так, аби будь-які (навіть і найменші) духовні зусилля не пропадали марно і не залишались незатребуваними. Тому навіть несприйняття фільму (цього чи іншого) є формою співтворчості-співучасті! Отакий висновок робиш, знайомлячись із листами учасників нашого конкурсу «Роксолана».

Чесно кажучи, оголошуючи конкурс, ми побоювалися, що зовсім не буде позитивних відгуків або (чим шайтан не тішиться!) — зовсім не буде негативних! Адже і те й друге свідчило б про незбалансованість нашого духовного здоров'я. Нині можна полегшено зітхнути: є різні відгуки, і серед них — серйозні спроби самопізнання, влучні зіставлення українського ідеалу з українськими реаліями.

Здається, легше зрозуміти тих, кого розчарував фільм — адже тут на видноті і явна затягнутість епізодів, і сюжетні та історичні недоречності, і бідність декорацій, і канцелярська убогість мови (це помічають навіть російськомовні конкурсанти).

Але, знайомлячись із листами симпатиків серіалу, ловиш себе на думці, що їх теж зрозуміти неважко. Це переважно люди, котрі завдяки фільмові вперше дізналися про історію Роксолани, і для них це справжнє свято, як і для кожного, хто свого часу дізнався про неї вперше, байдуже, з яких джерел — від Плачинди, Загребельного чи Назарука. То чи варто відмовляти цим людям у праві на свято лиш з огляду на те, що фільм Небієрідзе — недовершений? Ні, ті люди в цьому не винні. Крім того, вони пишуть нам безкорисливо, часом не претендуючи на виграш. Приміром, пані Ольга Андрусь із Чернігівщини вмістила свій відгук у цілому учнівському зошиті. Такий обсяг, звісно, проти умов конкурсу — але якби отак старанно робився фільм, ми б мали нині зовсім іншу «Роксолану»...

Нам пишуть: мовляв, вибачте, коли що не так, адже ми не кінокритики. Шановні читачі! Нічого вибачатися, ви — кращі, аніж кінокритики, бо ті пишуть лише про кіно, а ви пишете про те, що у вас на душі, не ховаючись за мистецтвознавчими термінами. Крім того, кінокритики не передплачують нашу газету одну на трьох — як, приміром, подруги Оля, Валя та Надя з Нелепівки на Донеччині. Шановні пані, ваш відгук вийшов у фінал першого туру, отож, поспішіть повідомити свої прізвища!

Перший тур завершився, але від пошти можна чекати сюрпризів, тому ми вирішили остаточні підсумки підбити у фіналі всього конкурсу. Проте вже сьогодні можемо назвати кілька прізвищ читачів, чиї відгуки привернули нашу особливу увагу: Любомира Стеценко (Миколаїв), Василина Шипот (Вінниця), Андрій Страшок (Макіївка), Богдан Гірський (Львівщина), Тамара Нестеренко (Сумщина).

Як бачите, з нашими читачами на преміях «зекономити» не вдасться. Єдине, що ми не зможемо зробити, як обіцяли, — опублікувати ВСІ найвдаліші відгуки. Не те що їх аж надто багато, але в багатьох листах трапляються дуже влучні й цікаві зауваження. Отож, у фіналі доведеться якось вибирати і влаштувати своєрідний парад цитат.

А поки що — зичимо успіху й чекаємо нових листів з поміткою «Роксолана» на конверті!

Знахідка тижня

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Життя починається з... під'їзду

Опівдні мешканці багатоповерхового будинку, що належить одній з військових частин, розташованих у Золотоноші, натрапили у під'їзді на пакунок з ... немовлям.

Новонароджена дівчинка, загорнута у гарні пелюшки, навіть з памперсом, лежала на сходах і знесиленим, тоненьким голоском плакала. У дитячій лікарні, куди негайно відправили маля, на ручці дитини знайшли бирочку з зазначеним часом народження і прізвищем породіллі — «Литвиненко».

Як з'ясувалося, горе-мати народила дитину не в Золотоноші, і прізвище, вочевидь, теж вигадане.

Дитячі лікарі, що опікуються дівчинкою, не поспішають передавати її в Будинок маляти: раптом рідна ненька схаменеться і повернеться за своєю крихітною донечкою...

Черкаська область.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ, «Голос України»

Схід — то річ тонка, однак обіцяє вигоду

Відносини України з Ісламською Республікою Іран давні, хороші та хронічно... багатообіцяльні. Останнє великою мірою є «заслугою» близькосхідного менталітету. Думаємо, що араби задовго до древніх римлян вивели формулу: поспішай повільно. Черговий багатообіцяльний виток україно-іранських взаємин починається наступного тижня з візитом до України міністра закордонних справ Ісламської Республіки Іран Алі Акбара Велаяті.

Це не перший візит іранського глави зовнішньополітичного відомства до Києва. Минулого року за його участі було досягнуто домовленості про тристороннє співробітництво між Україною, Іраном та Туркменистаном і визначено певні проекти, від реалізації яких усі три сторони мали б певний зиск. А інтереси були такі: Україна ходила в боржниках за газ у Туркменистану, а він, у свою чергу, заборгував Ірану за транспортне будівництво. Київ бажав би розрахуватися за газ товарами, однак Ашгабат це не влаштовувало, але влаштовувало Тегеран. Такий розклад пасьянсу склався на тристороннє задоволення.

Та на сьогодні день україно-туркменські відносини знову в критичній ситуації. Щодо Ірану, то на великомасштабному рівні співробітництва стрілка барометра на «дуже тихо», хоча Іран уклав з Україною угоди про поставки 50 турбін для іранських енергетичних об'єктів, про створення на базі Луганського тепловозобудівного заводу спільного підприємства для виробництва тепловозів, про поставки до Ісламської Республіки великовагових кранів та продукції хімічної промисловості. А сума всіх цих передконтрактних домовленостей українських та іранських структур перевищує 100 млн. доларів. Здається, передконтрактний стан дещо затягнувся. А будь-який киянин згадає численні за останні роки виставки-продажі іранського ширвжитку.

Власне, основною метою візиту Алі Акбара Велаяті і є підбиття підсумків двосторонного та багатостороннього не лише економічного, а, що важливо, політичного співробітництва. Нагадаємо: Близький Схід — пульсуюча крапка на карті світу, і постійні воєнні конфлікти відбуваються там не без допомоги сильних світу цього, які цікавляться нафтовими багатствами регіону.

У понеділок міністр закордонних справ Ірану проведе переговори з міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком, а в другій половині дня відвідає АНТК імені Олега Антонова — у зв'язку з можливістю поставок до Ірану авіадвигунів та запчастин для літаків цивільної авіації. Сподіватимемося, що минулі й сьогоднішні проекти буде практично втілено в життя.

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України»

Пообіцяти – ще не означає одружитися

Єкілька моментів неполітичного характеру, що затьмарюють стосунки України й Німеччини.

По-перше, це обіцяне громадянство німцям, які от уже п'ять років живуть у контейнерах на півдні нашої країни. Це переселенці переважно з Росії та Казахстану, яких Україна «запросила» повернутися на ті землі, де вони мешкали до комуністичних депортацій.

По-друге, проблема реституції, котра має тисячу нюансів, складнощів і суперечностей. З плином часу вона стає дедалі гострішою.

І нарешті, третє — питання про передання лютеранської кірхи в Києві німецькій громаді. Адже відомо, що згідно з указом Президента України Леоніда Кучми і постановою Верховної Ради всі культові споруди передаються громадам. З точки зору німців, проблема ламаного шеляга не варта. Та це для них просто. А для бюрократичної закомплексованості відповідальних працівників, виробленої протягом десятиріч, думати швидко — то моветон, а коли йдеться ще й про кошти... І взагалі, обіцянка — цяцянка.

І результат: за кожної нагоди німці педантично вказують нам на діяльність, а точніше, бездіяльність, що, м'яко кажучи, порушує права людини і триває от уже кілька років.

Передбачаю реакцію здивування зі знизуванням плечей: у нас бюджет і досі між небом і землею, а тут якісь німці... Можливо. Та погодьтеся, невирішеність внутрішніх проблем не звільняє від відповідальності за виконання обіцянок, даних іноземцям. Та ж за язик ніхто не тягнув. А до того ж німці не якісь там, а самісінькі наші.

Федеральне міністерство внутрішніх справ Німеччини протягом останніх п'яти років до фонду «своїх-наших» перерахувало близько 55 мільйонів німецьких марок. Переважно за рахунок цих коштів споруджували житло. Та особливі надії покладали на угоду про захист прав національних меншин, підписану торік під час візиту в Україну канцлера ФРН Гельмута Коля. Передбачалося, що дія угоди зніме вказані та деякі інші моменти у відносинах двох країн. На жаль, минув рік, а віз і нині...

У зв'язку з нератифікованою досі угодою, котра, власне, ще й до Верховної Ради не дійшла, чергову гірку пілюлю довелося проковтнути від парламентського статс-секретаря Горста Ваффендшмідта, уповноваженого уряду Німеччини з проблем національних меншин, який з офіційним візитом нещодавно побував в Україні. Критику з його боку на адресу українського уряду віце-прем'єр України І. Курас та голова Держкомітету у справах національностей і міграції В. Євтух визнали справедливою і «нетерплячому» статс-секретареві присяглися розв'язати проблеми у найкоротші строки.

Однак оці строки, як розуміємо не тільки ми, а вже й німці, — поняття розтяжне. Приміром, за три роки історія з лютеранською церквою обросла купою паперів за підписами десятків начальників. Та й усе. Омріяну кірху по вулиці Лютеранській віддати нібито й раді, але, зрозуміло, святе місце пусте не стояло. Там іще з радянських часів перебувають запасники Інституту історії та археології. Не зумівши його просто вижити, інститутові запропонували переїхати до одного з корпусів на території Києво-Печерської лаври. Однак надане приміщення потребує ремонту. За словами народних депутатів України Тараса Кияка та Георгія Мозера, які беруть участь у розв'язанні проблеми, початкову ціну ремонту було визначено не багато не мало у 900 тис. марок. До речі, цю суму назвали німці, склавши кошторис ремонтних робіт. Та порахувати — не означає платити. Хоча інститут поперва сприйняв це саме так. А далі, погодьтеся, смішно, почувши отаку цифру, віддати фортецю без бою, та й хоч би там що, а на які кошти інститутові обживати нові території?

Під час зустрічі з Горстом Ваффеншмідтом у стінах парламенту Георгій Мозер висловив упевненість, що питання з кірхою можна вважати вирішеним. Стан справ два тижні тому дозволяв робити такі заяви. Один лише Надзвичайний і Повноважний Посол Німеччини в Україні Ебергард Гайкін не поділяв такого оптимізму. І, з'ясувалося, наче у воду дивився.

Цього тижня в посольстві ФРН в Україні відбулася зустріч заінтересованих у справі сторін. Результат зустрічі невтішний — справа зайшла у глухий фінансовий кут. Тепер уже й Георгій Мозер вважає, що навряд чи цього року німецька громада переступить поріг кірхи. Коло замкнулося. Мають рацію і ті, і другі, а виходу немає. Так, важкувато, не маючи достатніх коштів, додержувати правил гри, прийнятих серед демократичних держав, до яких маємо честь належати.

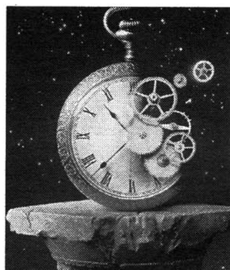
А в Україні живе від 50 до 100 тисяч етнічних німців. Багато хто з них, пройшовши всі бюрократичні кола, і українські, і німецькі, виїхали з України у пошуках щастя до теоретично рідної країни. Ті, хто залишився, а їх, звичайно, переважна більшість, сподіваються на краще... Тут.

Крамниця старожитностей

Яна ОСАДЧА, «Голос України»

Монумент собі улюбленому

Хто з нас у захопленні від побаченої рукотворної краси не вигукував: «О, це восьме чудо світу!». І, завважте, ніколи — ані дев'яте, ані десяте, бо відомо: десь є неперевершені «сім чудес світу»... Піраміди, сади, маяк, Колосс, храм богині Артеміди — п'ять із семи, про що вже розповів «Глобус». А чи знаєте ви, звідки пішло слово «мавзолей»? Спробуймо абстрагуватися від сучасної однозначності його розуміння і занурмося у глиб віків назустріч чуду шостому...

Галікарнас був столицею невеликого, але багатого Карійського царства на узбережжі Малої Азії. У IV столітті до нашої ери хитрий і меткий правитель царства завоював велику кількість міст, вивіз звідти численні багатства і вирішив збудувати для себе рукотворний пам'ятник — карколомну усипальницю. Видно, слава єгипетських фараонів йому жити не давала. І кращі архітектори Піфей та Сатир і скульптори Леохара, Скопеса, Бріоксіда та Тимофій представили проект усипальниці у вигляді храму.

Цар підганяв будівельників, і недарма. Щойно почали вимальовуватися контури першого поверху, як володар помер. Його вдова Артемісія продовжила будівництво. Але і їй довелося лягти в усипальницю раніше, ніж помилуватися на її остаточний вигляд. Закінчив зведення чуда син цариці Артемісії та царя Мавсола. Саме на честь батька він і охрестив храм скорботи «мавзолеєм».

Перший поверх, прикрашений 15 масивними колонами та фризом із зображенням битви греків з амазонками, слугував усипальницею Мавсолові та його дружині. Другий призначався для жертвоприношень. Поміж його 36 колон стояли чудові статуї левів. Вивершувала мавзолей білосніжна піраміда з 24 східців, на верхній площадці якої стрімко неслась у безвість велична колісниця із четвіркою коней, якими керували сам цар із царицею.

Мавзолей простояв 1800 років. Уже давно було стерто з лиця землі Галікарнас, а він усе височів серед пустельної місцевості, і колісниця Мавсола продовжувала стрімкий біг у безсмертя.

Але, на жаль, не судилося чуду дожити до наших днів. У XV столітті хрестоносці вирішили, що саме на місці древньогрецького храму повинна стояти фортеця Святого Петра. Пізніше, після їх вигнання вона перетворилася на турецьку цитадель Будрун.

В середині XVI століття всюдисущі англійці випадково виявили в стінах турецької фортеці плити із зображенням богів та амазонок. Учені встановили їх належність до усипальниці Мавсола і, виклопотавши дозвіл у Туреччини, вивезли плити на береги туманного Альбіону. Кілька статуй мармурових левів, знайдених пізніше й відновлених з уламків статуї царя з царицею, до цього часу зберігаються у Британському музеї, як і фризи.

І ще кілька слів про мавзолеї. Приклад Мавсола наслідували ще деякі древньоримські правителі, зокрема імператор Август. Не могли відмовити собі у задоволенні й древні правителі Сходу та Середньої Азії. А ось у нашому столітті мавзолеї споруджували винятково для комуністичних вождів у Москві, Улан-Баторі, Софії та Ханої. На жаль, особливої архітектурної цінності для нащадків вони не становлять...

Хто винен? Пушкін!

Через 205 років після гаданого злочину капельмейстера Віденського імператорського двору та італійського композитора Антоніо Сальєрі виправдано у справі про вбивство Вольфганга Амадея Моцарта. За відсутністю складу злочину.

Це не жарт. Як повідомляє ІТАР-ТАКС, нещодавно в головному залі міланського Палацу юстиції відбулося слухання у справі Моцарта. Спомини свідків двохсотрічної давнини озвучували прокурор та адвокати. Свідком звинувачення виступав професор-хірург Герардо Казалья, на користь захисту — професор Рудольф Ангермюллер, президент Зальцбургського фонду Моцарта. Головним свідком звинувачення був... сам Сальєрі, котрий, як з'ясувалося, і дав привід розмовам про свій злочин. Однак суд визнав, що на той час старий був уже «несповна розуму». Незабаром він, мабуть, злякавшися «зізнання», до самої смерті повторював: «Я не вбивав Моцарта». Але чутки поширилися Європою, а Пушкін увічнив їх у «Маленьких трагедіях».

Однак адвокати Сальєрі аргументовано довели, що за життя він був не менш відомий за Моцарта, і для заздрощів не було причин. До того ж, коли б Сальєрі страждав на патологічні ревнощі, то світ недорахувався б ще Бетховена, Шуберта та Ліста — його учнів.

Отож, час починати інше розслідування у справі про дифамацію (спотворення фактів) проти Пушкіна. Але хто отруїв Моцарта?

«Китів» погубила «коза ностра»

На тлі безперервних скандалів на Токійській фондовій біржі президент найбільшої в Японії компанії з операцій з цінними паперами «Номура сек'юритиз» Масасі Судзукі прийняв рішення піти у відставку, взявши на себе відповідальність за таємні контакти своєї фірми з кримінальним світом.

Разом з ним усі п'ять віце-президентів та чотири виконавчі директори компанії позбудуться права «офіційного підпису» і незабаром також розпрощаються із своїми кріслами. Безпрецедентний перетрус у солідній фірмі, яка деякий час посідала перше місце у світі за обсягом операцій із цінними паперами, став наслідком оприлюднення даних про секретні контакти «Номура сек'юритиз» з японською мафією. Під загрозою повної аудиторської перевірки компанія визнала, що приховала від податкової служби більш як 300 тис. доларів. Ці гроші виплатили потім невеликій фірмі, яка належала родичеві одного з «хрещених батьків» японської мафії в обмін на його обіцянку «не порушувати» плавного перебігу одного зі щорічних зібрань акціонерів «Номура сек'юритиз». Судячи з усього, злочинці зібрали на керівництво компанії вагомий компромат і погрожували розголосити його.

Після цього викриття багато солідних клієнтів «Номура сек'юритиз» почали розривати з нею контракти, що призвело до різкого скорочення частки фірми в операціях із цінними паперами.

Віталій ЖЕЖЕРА, «Голос України»

«Змій без вітру не літає, дядьку!»

(Початок на 1-й стор.)

Річ у тім, що на початку цієї весни, коли все на полях вимокало й пересівалося, він сказав мені спересердя: «Ми вас хлібом годуємо, а ви нас ні чути не хочете, ні правду нам сказати!» Тут кого хочеш зло взяло б — тим більше, що ми з Василем знайомі ще з того чудового віку, в якому зараз перебувають Ромка та Володя. Отож, було пообіцяно ще поговорити про ту окаянну правду, і ось я тут.

Він приїхав з поля, ми глянули один на одного, і обидва запідозрили, що наша правда давно всім відома, ну — і кому од того легше? Однак, до розмови узялися, я лиш подумав попутно, що заради тієї ж таки правди не правитиму нічого в його словах і не узгоджуватиму з літературними нормами, щоб тим самим не примножувати нашої великої української неправди. Хай буде як є —може, хоч у когось у носі закрутить од неправильного слова б і н з і н !

Я при цьому згадав старшу Василеву сестру Таню, котра колись давно, потанцювавши з пишномовним яготинським письменником-початківцем, казала: «Мало того, що воно на ноги наступає, так іще ж при цьому й балакає дуже по-українському! Краще б уже воно мовчало...»

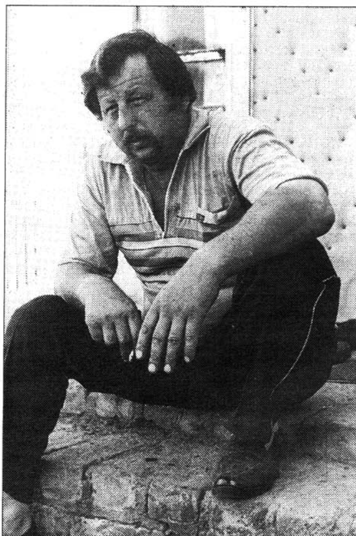
... То раніше можна було робить і зароблять, а зараз нима нічого, в місяць 30 гривень, 40, 60, це щитається дуже харашо... Дак виплачують же не все!

Де остача? А хто зна? Ніхто не знає. Бухгалтерія мовчить... Дуже багато у нас є таких, що у них до 2000 гривень там у колгоспній касі лежить... Одна жінка судилася оце з колгоспом, щоб заплатили їй 1015 гривень, не знаю, чим воно кончилось, це діло... Ото було — Кучма сказав, щоб до Нового року з долгами рощиталися усі. Дак що у нас зробили? У нас оддали сахар наче по себестоїмості — по 47 гривень за мішок, ну, це 90 копійок за кіло і два рублі за тару. От, значить, зарплату людям оддали сахаром. Хочеш ти брать, не хочеш брать — тебе ніхто не питає. На базар повезли той сахар, а на базарі він по 28 — 30 гривень. Ото така зарплата. Ніхто не каже, що не оддадуть, кажуть — оддадуть, тільки ніхто не знає, коли. А це ж весна, на бінзин треба, на солярку треба, на запчасті. Треба на все, а грошей хватає з трудом. Ось солярка кончається, і її треба вже буде брать у щот нового врожаю.

А почалося з того, що не стало бінзину, солярки —а тоді все це пішло через комерческі структури. От вони приїжджають і міняють — за скот, за сахар... було таке, що міняли кілограм сахару за літр солярки, а був один такий рік, що міняли два кілограми сахару за літр солярки! А зараз ніхто вже й не дивиться на сахар, давай гроші та й усе, 48 копійок за літр, привезуть скільки хочеш... А техніка добита до краю. Наймолодшому комбайну — моєму зеленому — три годи, а є таві, що їм по п'ятнадцять. Я не знаю, де воно все дівається... чи воно робиться все специально — десь не тут?

І так воно скрізь у районі — ну, два-три хазяйства крутяться. Ось ми зв'язалися з «Інтерцукром», з німцями, за їхніми технологіями буряк вирощуємо. Німці, канешно, хароші хлопці, дак даром же ж нічого не роблять, тим більше, що технологію вони нам продали стару. Ну це ще нічого, а от я не знаю, як з ними договір підписували, що вони не заінтересовані в урожайності. Їм оддай сахар — незалежно од того, є урожай, чи нема. Вони, правда, хлопці пунктуальні: вранці щось поламалося — дзвонимо у Київ, в «Інтерцукор» — а в обід вони вже тут! Ну перший рік все було на гарантії, а на другий рік щось поламалося, знов дзвонимо, хлопці приїхали, своє діло зробили, вручили щот — ми ухватилися за голову й більш їх не кликали, обходимося своїми силами. А німці й не годуватимуть наших людей. Годувать наших людей — наше діло...

... Чим це може кончиться? Кончиться тим, що села не буде. Ще два-три роки отакого — і в селі будуть самі бур'яни, уже зараз є села, де на половині земель такі бур'яни — ти таких не бачив! Ну

воно ж видно, що це людям надоїдає... бо ніхто не цінить роботу... раніше було робиш — ідеш додому хоч і втомлений, а чуствуєш, що ти щось значиш... а зараз цього немає, роби, не роби — спасибі ніхто не скаже і не заплатить, а воно ж надоїдає. Каждий живе тим, що виростить дома й на базар одвезе. Всі живем — тільки аби жить...

... От дивись: наші все врем'я возили сахар на Західну Украйну, а тепер він там є — дешевший тутешнього, бо сей рік завезли туди сахар з Румунії й Польщі. Нащо везти чужий сахар в Украйну?! Значить, комусь це вигодно, кажуть, посередники мають на отаких ділах свої десять процентів, їм треба, щоб у нас було все чуже.

— Який же їм інтерес: тебе розорять, а далі що?

— А далі — у їх будуть гроші, і якщо землю почнуть продавать, вони її куплять, і куплять нас із тією землею, а ми як були рабами, так рабами й зостанемося, бо вони поставлять нас у такі умови, що куди дінешся?

— То, може, в о н и хоч платитимуть справно?

— Як платитимуть, то я буду робить. Тільки мені неінтересно на них робить, бо все йде до того, що знов будуть поміщики і кріпаки, все одно вони куплять нас, а ми землі не возьмемо, бо нам її ніхто не дасть, а якщо й возьмемо, то все одно доведеться йти на поклон до них, і вони нас приймуть, тільки поставлять свої умови, як і тепер оце.

— А хто такі — в о н и ?

— Хто ж тобі признається? Я думаю — в основному, старі партійні кадри...

... А колгоспи своє оджили, бо в колгоспі на одного здєльщика — три нахлєбники, три прораби на одного раба. Ми тут думали: взять землю на 10—15 чоловік і робить самим. Кажуть: беріть, тільки всі рощоти —через бухгалтерію! Значить, твоя земля, ти роби, а в кінці ділитиму я! Оце ось паювання: у нас виходить у колгоспі по 2,6 га на людину — бери, тільки ж ні трактора, ні сівалки ти не получиш!

А я думаю так: оддать землю тим, хто хоче на їй робить і вміє робить, таких небагато, на них і держиться село, це одні й ті ж люди, ну, 20 чоловік од сили, а може й того нема, ті самі — од ранньої весни й до снігу все роблять. Дак ото їм і треба, я щитаю, оддать землю, і вони прогодують і себе, і сільських пенсіонерів.

По-людськи на оці 15 чоловік з технікою треба 1000 га землі, і нікого посторонього не треба — ну одного механіка і двох чи й одного бухгалтера — а не стільки, як їх зараз є. А всі другі хай шукають собі роботу, не вміє робить на землі — хай оддасть мені, я йому заплачу процент за користування, і хай він не топчеться під ногами...

Дак усе ж упирається в те, що ніхто не дасть, не схочуть дать землю, бо їм харашо так, як воно єсть, всьому начальству — од низу аж до Верховної Ради...

Сам бачиш — ми тут, у селі, при хазяйстві, з голоду помрем ще не скоро, тільки от я думаю, що через 3—4 роки уже не буде з ким робить, усі підуть у торгівлю. Тікають, хто куди може. Ну, оце молоді приходять, бо їм нікуди діваться. А моїх ровесників дуже мало. Робимо на ентузіазмі, а скільки того ентузіазму? Знаєш, колись я серед ночі не боявся хоч і по Києву пройти, і було байдуже, скільки чоловік стріну, хай хоч і семеро. А це — стріну трьох, то ще подумаю, звернути з дороги, чи прямо йти. Бо втомлює таке життя й така робота...

...Вечір був гарний — хоч плач. Ромка й Володя, умившись перед сном, прийшли поцілувати нас обох — і я знов був зворушено-здивований, бо у цих краях люди зовсім не сентиментальні. Можливо, у хлопців це — од мами Люби, вона родом не звідси, а з-під Хуста, з тих сіл, де й досі водяться казкарі. У Люби — нетутешня м'якість мови і манер, а ще вона пече добрий хліб.

Василь, дивлячись хлопцям услід, спитав: «А ти не чув, начебто в Києві хочуть так зробить, щоб наші діти учились безплатно тільки до четвертого класу?»

Ні, такого я ще не чув, однак явно чулось у всьому цьому інше: люди бояться, що їх і дітей їхніх скоро зроблять остаточними дурнями. Власне кажучи, вся наша вечірня балачка була саме про це, хоч прямо такого й не говорилося.

Було далеко за північ, він заснув одразу, а Люба ще хоробро додивлялася по телевізору якесь американське кіно про вампірів, хоч їй о четвертій ранку їхати на базар у Яготин. Вранці ми з Василем попрощалися, здогадуючись, що оця «правда», навіть надрукована в газеті, знадобиться хіба що Ромкові та Володі, щоб змайструвати з неї доброго змія. Але ж ... «Змій без вітру не літає, дядьку!..»

Яготинський район
на Київщині.

Фото автора.

Володимир ІВЧЕНКО

ОБВАЛ

ПО ЄДИНОМУ в інституті «прямому» телефону я в Миронівку не додзвонився. Виявляється, його вимкнули: нічим платити. Та що телефон? Без електрики завмерли два п'ятиповерхові лабораторні корпуси.

Миронівський інститут я пам'ятаю з першої цеглини. Не раз доводилося громити будівельників, котрі зводили, як мокре горить, і оті лабораторії, і фітотрон, і селище... І коли вся ота епопея нарешті закінчилася, здавалося, що один з найпотужніших у Європі "комбінатів" пшеничних, і не лише пшеничних, сортів хліба діятиме во славу української ниви вічно. Попри будь-які політичні вітри та соціальні трансформації. Бо то —хліб! Слово, яке вимовляли, вимовляють і вимовлятимуть одразу після слова «мати».

Незважаючи на райдужні сподівання щодо здобутків унаслідок асоціювання та фермеризації села, нива українська дала торік хлібця знову на кільканадцять відсотків менше. А тим паче позаторік. І то не тисячі, а мільйони тонн зерна! Директор Миронівського інституту пшениці Л. Животков вважає, що до такого невтішного фіналу призвела насамперед разюча, образлива і згубна невідповідність між цінами на «залізину» (яку можна за рік сто разів виплавити і стільки ж разів тому-таки селянинові втридорога продати) і хлібину (котру, як відомо, випікають із зерна, вирощеного один раз на рік та й то за сприятливої погоди).

Зрештою, аграрії давно б'ють на сполох: село охопила технологічна криза. Тобто в господарствах будь-якої форми власності робота зводиться до того, аби бодай сяк-так заскородити земельку, вкинути в неї яку завгодно пашницю і вихопити усе те до білих мух. Які там раціональні агротехнічні терміни? Які добрива? Які регулятори росту рослин? Наші лани, стверджують миронівські селекціонери, засівають нині старими сортами низьких репродукцій. А високоякісне насіння так і зостається в елітних господарствах, позаяк за нього не те що нічим платити — його часом нічим привезти. А звідси, звичайно, низькі врожаї, недобір зерна, який, наприклад, лише 1991 року становив 4,5 мільйона тонн.

Миронівка дала в державний реєстр до 30 сортів зернових. Проте кожен із них потрібно своєчасно омолоджувати, звільняти від суржику, чим і займаються елітні господарства. Інакше будь-яке поле за будь-яких досягнень селекціонерів дуже швидко виродиться. А на заваді цього процесу саме й стоять оті астрономічні ціни та фінансова дискримінація селянина. Підкреслимо: не лише вченого-аграрія чи цілого інституту, а села, усього села!

Як відомо, нині чимало вітчизняних галузей відчуває тиск дешевого імпорту. Однак зернові, особливо, скажімо, пшениця, такої конкуренції не боїться. Тут наш «крам» ще довго диктуватиме моду. Сорт — не телевізор. Його не так просто вивести, наприклад, в Канаді "під умови" України. Інший клімат, інші чинники. Отож і цінують селекціонери ті творчі та збутові зв'язки, що склалися раніше. Тим часом зубожіння партнерів з Білорусі, Казахстану, Росії плюс прикордонні побори просто «відтинають» цей ринок насіння. Хоч би що казали, а наукове співробітництво з Німеччиною чи Китаєм (а таке практикують і в Миронівському інституті) ніколи не замінить співпраці з близьким зарубіжжям. Тим паче, що в її рамках існує і спеціальна фірма.

В одному з лабораторних корпусів інституту є такий могутній інструмент дослідників, як фітотрон. Свого часу фабрика штучного клімату поглинула майже половину кошторису всього будівництва. І тепер вона обходиться недешево. Фітотрон споживає майже 45 відсотків загальноінститутської електроенергії. Приблизно такі самі гіганти є в Харкові (Інститут рослинництва), Одесі (селекційно-генетичний). Кожен із них через скорочення асигнувань та програм простоює, руйнується. Чи не час, з огляду на все це, використовувати їх якось кооперативно, із залученням дослідників близького та далекого зарубіжжя?

Миронівські науковці впевнені: усунути перепони на шляху селекціонерів, та й хліборобів узагалі, може лише Національна програма освоєння науково-технічних розробок. І чи не найголовніше в ній — заохочення використання саме високопродуктивних новітніх сортів, екологічно чистих і ресурсоощадних технологій. Вони створені і перевірені тут-таки, під Миронівкою. Нині багато кажуть про створення свого, конкурентоспроможного наукового продукту. У селекціонерів такої проблеми не існує! Нові сорти й агротехнології є! Їх лише потрібно перенести на лани. Але, звичайно, врахувати при цьому й матеріальні інтереси самих учених. Скільки проектують і будують новий літак? Три-п'ять років. На виведення пшеничного сорту, навіть за наявності фітотрона — фабрики штучного клімату, витрачається вдвічі більше. Тим часом літак, ледве з'явившись на смузі заводського аеродрому, одразу потрапляє на перші сторінки газет. Чого не скажеш про пшеничний колосок. А шкода... Символом добра та достатку в нас завжди була і зостається хлібина.

Київ.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

ЗАРУЧНИКИ СНІГОВОЇ

ПЕРШОГО ж дня відбувся футбольний матч, де наші виграли в англійців 10:5. Відтоді пішла традиція мало не щодня за будь-якої погоди грати в футбол на замерзлому озері неподалік станції. Обладнали в льоду невеликі ворота, однак невдовзі їх засипав сніг, над ними поставили другі, потім іще, іще... Болільниками чи суддями могли бути хіба цікаві антарктичні «аборигени» — пінгвіни. Якось один «пеня», чи «пенько», як охрестили їх полярники, вибіг на поле і, сприйнявши м'яч за своє яйце, відібрав його і став уперто обороняти.

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ АНТАРКТИДА

Мої співрозмовники відразу попередили: навряд чи вдасться збагнути, сидячи в теплому робочому кабінеті, їхнє півторарічне «ув'язнення» в царстві вічної мерзлоти, на яке, на відміну від героя датського казкаря хлопчика Кая, вони прирекли себе цілком добровільно. Втім, начальник української антарктичної станції «Академік Вернадський» Геннадій Міліневський був уже знову завідувачем лабораторії фізики космосу Національного університету, геофізик Володимир Бахмутов — співробітником Інституту геофізики, механік-дизеліст Андрій Сидоровський — студентом Київського політехнічного інституту. Вони були вже вдома, а десятимісячне схимництво, мало відтворене в сухих наукових і чиновницьких звітах (про них ми вже повідомляли), залишилося хіба на фотографіях та в їхніх спогадах і снах, якими вони залюбки погодилися поділитися.

... 28 листопада 1995 року. Вищезгадану трійцю, а також Романа Братчика і Віктора Ситова Антарктида зустріла непривітною погодою і щирою радістю зимівників-англійців, які скучили за новими людськими обличчями.

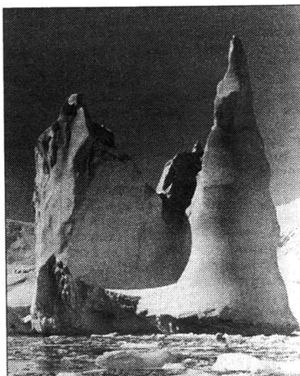
А. Сидоровський: *«Після повернення додому один товариш спитав мене: «Ну, як там у чумі чекати світанку?»*

Насправді назвати станцію «чумом» складно. Це двоповерхова будівля із спальнями внизу, їдальнею, кухнею і кают-компанією нагорі, поруч — лабораторне приміщення, дизель-генераторна, столярна майстерня і склад. Гаряча вода і решта вигод, безліч фотографій та сувенірів на стінах. Скрізь чисто так, що можна будь-де присісти на підлозі.

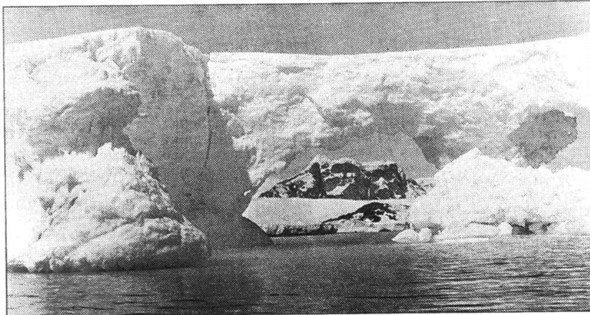
Після двох місяців знайомства зі станцією, щоденних обов'язків і наукових досліджень пліч-о-пліч з англійцями колишній «Фарадей», а нині «Академік Вернадський», повністю перейшов у володіння першої п'ятірки українців. 29 січня прибули ще четверо українських зимівників і 12 тонн вантажу — палива, продуктів. 6 лютого над «Вернадським» замайорів жовто-блакитний стяг. Цього ж вечора на берег ступила остання четвірка зміни, а два британські вертольоти забрали своїх співвітчизників, ізолювавши дванадцятеро чоловіків від навколишнього світу з усіма його спокусами і суперечностями. Віктор Ситов на зимівлю не залишився — підвело здоров'я.

Г. Міліневський: *«Хтось може сказати, що ми їхали заради грошей. Ми, перша п'ятірка, взагалі не знали, чи отримуватимемо зарплату. Їхали повністю за спонсорські гроші, попервах завдяки міжнародному фонду «Відродження». І ресурси були вельми обмежені».*

А попереду були десять місяців відлюдництва, полярної зими в обмеженому колі людей, більшість яких донедавна не знали одне одного, без телебачення, інших розваг, сімей, друзів і жінок. Чіткий розклад — робота, спостереження, нічні чергування щотижня, коли треба стежити за апаратурою, пожежною безпекою і мити коридори. Сама станція ніколи не спить — безперервно працює і шумить дизель: її світло, тепло, життя. Мертва тиша задурманювала лише на «Ворді» — старій англійській базі-музеї на сусідньому острові Вінтер буквально за кілометр від «Вернадського». Там є піч, ліжка, запас продуктів і музика. Прекрасна можливість на кілька днів усамітнитись, відпочити і... скучити за товаришами, які без упину миготять перед очима.

Однак блукати в Антарктиді самотнім вовком небезпечно. Енді Дейт, англієць, котрий учив наших полярників працювати на геофізичній апаратурі, якось вирушив сам на лижах і впав на голий лід із дев'ятиметрового кам'яного стрімчака. На щастя, якраз поверталися з сусіднього острова двоє і почули його крики.

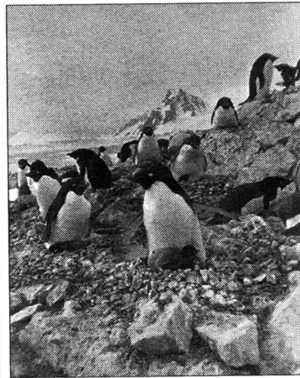

ТАЙНА ВЕЧЕРЯ

Суботнього надвечір'я в кают-компанії завішували штори, запалювали свічки, вмикали музику і збиралися разом за святковим столом, сервірованим повним набором келихів і столових приборів аж до ножа і лопатки для риби, залишених у спадок англійцями. З'являлося червоне вино, лунали тости.

В. Бахмутов: *«Це щоб не здичавіти. Хоча вдома, до від'їзду, я вже забув, коли міг дозволити собі так вечеряти».*

До найближчої антарктичної станції — близько 50 кілометрів, тож подорожі обмежувалися лише 20-кілометровим радіусом пішки чи на «Зодіаках»

—тамтешніх човнах-всюдиходах, а спілкування —іноземними туристами в літній сезон.

Улітку (в Антарктиді воно триває з середини січня до кінця лютого) можна блукати вже по камінню оголених скель. Хоча на льодовиках сніг не тане ніколи. Острів, де розташовано станцію, як і сусідні, вкритий крижаними куполами. На них цілий рік можна бігати на лижах або спускатися в глибокі (до 15 метрів) розколини. З одного боку льодовик обривається крутосхилом, і там управляються в альпінізмі.

Кільком зимівникам доводилося свого часу працювати на радянських станціях в Арктиці чи Антарктиді. Величезних, де перебувало 60—70 чоловік. Там шаленого почуття відірваності не переживали. Інша справа — «Вернадський», де панував свій маленький замкнутий світ.

В. Бахмутов: *«Коли пішов останній корабель, ми залежали тільки від самих себе. Ми самі створили собі свій світ, життєвий устрій і отримували від нього задоволення. Почуття повної свободи і водночас власної значущості й відповідальності — це те, що ми пізнали там і чого бракує тут, в Україні».*

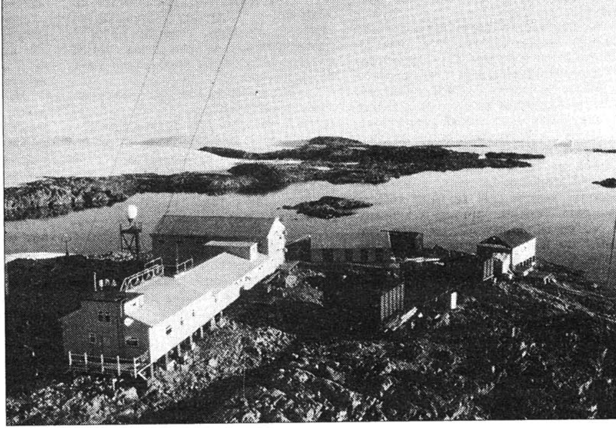
Г. Міліневський: *«З центру, з України, було важко керувати, передбачити, що і як нам робити. Тож усі рішення доводилося приймати самим. Ми навіть могли переносити за своїм календарем святкові дні: скажімо, серпень був дуже насичений днями народження і силою-силенною роботи, тож я видав наказ відкласти суботу на понеділок».*

ЗА ПІВРОКУ ДО ПАНІКИ

Хто буває в Антарктиді лише влітку — начальство, туристи, гості-науковці, — може скептично посміхнутися: мовляв, тут — майже курорт. І не збагнути, що справжня Антарктида — це не лише голубе небо з білими хмаринами, смарагдова гладінь моря, помаранчеві присмерки, а й зимова віхола, коли не можна вийти зі станції, а видимість закінчується на відстані простягнутої руки, це тонни снігу, які щоденно доводиться перекидати, щоб прорити тунелі між будівлями станції, і небезпека, яка постійно чатує поруч.

Якось довгої зимової ночі стало вимикатися світло на всій станції, зупинилася апаратура. Полярники бігали з ліхтарями у повному невіданні. Нарешті за півгодини виявили коротке

Г. Міліневський готується до спуску в крижану печеру; Українська антарктична станція «Академік Вернадський».

КОРОЛЕВИ

замикання в комп'ютерній розетці. Було й таке: спрацювала пожежна сигналізація, надворі хурделиця, дизель-генераторна оповита димом, що сталося — не збагнути. Насправді загорілося вентиляційне віконце.

Г. Міліневський: *«Це вже тепер можна усе так спокійно згадувати. А тоді... Попервах я боявся, що не знайду ніяких важелів примусити людей працювати. Тим паче, що нам більше півроку взагалі нічого не платили. Однак, до честі всіх хлопців, мене вразило, наскільки відповідально вони підійшли до справи. У нас ніколи не було ...дчаю, паніки, і панували абсолютно ...ші стосунки та атмосфера, ніж ...удома».*

Щоправда, в кінці серпня, коли на станції скінчилися цигарки, почалася велика депресія. Якось дізналися, що до сусіднього острова Пітерман, де колонія пінгвінів, причалило туристське судно. Кілька разів туди на човнах вибиралися полярники і підстерігали туристів, щоб купити в них куриво, та повсякчас розминалися. Нарешті, коли вже залишали острів, назустріч виплив «Зодіак» із довгожданими «рятівниками».

ДОДОМУ ЧИ?..

В англійців, з якими до передачі станції мали змогу вдосталь поспілкуватися наші полярники, прийнято зимувати в Антарктиді по два роки. Посилають туди молодих нежонатих чоловіків віком до 30 років, добре підготовлених і впевнених, що після повернення додому на їхньому рахунку ...жатиме пристойна сума, з якою можна сміливо продовжувати життя. Хоча...

Стів Кусберсен, британський полярник-радіооператор із останньої зміни на «Фарадеї», який три з половиною роки був відрізаний від цивілізованого континенту, доплившли до Пунта-Аренаса, через 24 години... одружився з чилійською дівчиною. Однак невдовзі влаштувався працювати в туристичному агентстві і знову повернувся на крижаний материк.

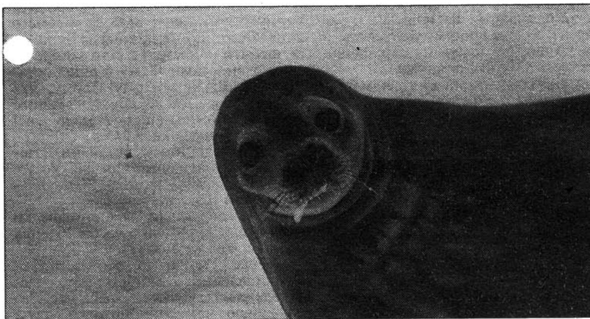

Радіооператор Роман Братчик, лікар Володимир Павлик, механік-будівельник Павло Крушельницький.

І якщо Україна має намір і надалі в антарктичному оркестрі країн світу грати провідні партії, над цим варто замислитись.

Чекати другу українську антарктичну експедицію зимівники почали ще з серпня. За тисячі кілометрів від домівки переживали всі перипетії, коли було невідомо, чи вирушить вона взагалі, чи знайдуть кошти. То наших учених уже хотіли забирати літаком, то сказали внутрішньо настроюватися залишитися на другий рік. То вже мудрували, як «прикутися» до останнього туристського судна, аби добратися до цивілізації...

Утім, хоч подорож ця і не була казкою, закінчилася вона щасливо. Усі повернулися цілі-неушкоджені, а радіооператор Роман Братчик вирішив зимувати другий сезон. Неусвідомлене бажання або залишитися, або приїхати сюди ще раз було в багатьох. Мої співрозмовники переконані, що кожна людина (звісно, з невикривленою психікою), яка бодай раз побувала в Антарктиді, обов'язково знову туди повернеться. Бо там залишилася частина їхньої душі. У свою чергу міністр у справах науки й технологій України Володимир Семиноженко на підсумковій прес-конференції після прибуття першої зміни полярників запевнив, що обов'язково відбудеться і третя, і наступні експедиції і що кошти знайдуть.

«Мамонька» — так охрестили першу тюленицю-породіллю

А. Сидоровський: *«Коли мені запропонували поїхати на рік в Антарктиду, я згодився за тридцять секунд. Кожен із нас, напевне, трохи авантюрист».*

В. Бахмутов: *«Нашу першу компанію покликали в мандри жадоба пригод і допитливість. Однак складалося враження, що все робиться на любительському рівні і на самому ентузіазмі. Якби нашу роботу в Антарктиді поставили на професіональну основу, все було б по-іншому і, можливо, змогли б уникнути деяких помилок».*

Г. Міліневський: *«Якби ми користувалися лише телефонним зв'язком, що коштує 12 доларів за хвилину, ми розорили б Український антарктичний центр. Тож спілкувалися через модем, який нам допомогла організувати фірма «Утел». Але це було зроблено виключно на особистих контактах».*

Англійці чи росіяни кілька років спеціально готують полярників-зимівників, як космонавтів: і фізично, і психологічно, і з наукової точки зору.

...15 травня 1997 року. Вдома полярників зустріли родини, друзі й увесь віддалений на тривалий час світ, за яким вони так скучили. Світ, щоправда, абсолютно до них байдужий, якому важко збагнути які глобальне значення освоєння екзотичних просторів крижаного континенту, так і те, чому цих людей знову вабить назад Її Величність Антарктида.

Фото Геннадія МІЛІНЕВСЬКОГО.

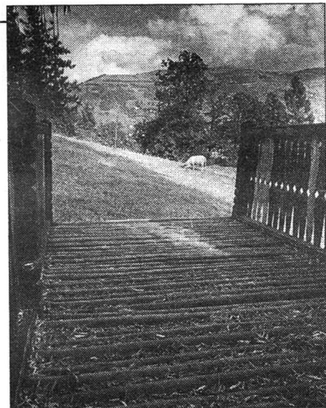
Слід по журавлях,

або Найкращі курортні місця країни очима двомовця

Дмитро КОНОВАЛОВ, «Голос України»

З дорожньої балачки: «А ви знаєте, що Карпатські гори щороку підіймаються на один сантиметр, а Крим століть через п'ять перетвориться на острів?»

Враження по собі вони залишають дивовижні. Але якщо від незвички до перепадів тиску пасажири тролейбусів Сімферополь—Алушта засинають, пропускаючи більшу частину красот південних гір, то ті, кому пощастило потрапити на 81-й поїзд Київ—Ужгород, не одразу й розуміють, чому це білого ранку потяг раз за разом пірнає у темряву. Другий із п'яти — найдовший, майже три хвилини. Це — тунелі у горах Бескидів. Якісь, наче іграшкові, проте вартові зі зброєю біля них змушують змінити враження. І виглядають під горами, укритими смереками, серед численних мостів та стрімких річок так само неприродно, як міліція з десантного зразка автоматами при в'їздах у деякі міста Криму, пропечені сонцем до втрати кольорів, з асфальтом, у якому загрузають підбори.

Начальник заводу «Луги» Свалявського району В. І. Пічкар: «Так я з робітниками говорю не такою мовою, як з вами».

Дорога Свалява—Ужгород — немов зліпок із доріг Криму: підйоми, спуски, оголені породи скель за узбіччями, звернення на металевих щитах до пасажирів із проханням берегти ліс, пеньки на галявинах у вигляді столів та стільців, світлове дорожнє попередження ДАІ: «Туман. Гололед. Снегопад». Російською бачити це якось незвично не лише через те, що тільки-но мучився над перекладом назви придорожнього ресторану — «Ловачка», а й через почуте в автобусі. Мене попереджали: якщо їхати до лемків, володіючи літературною українською мовою, треба просити їх, щоб говорили повільніше. Інакше нічого не второпаєш. Інтерв'ю якось брав, а от в автобусі я «поплив». Це був якийсь дивовижний коктейль із кількох мов. Записати б на диктофон, та ревіння мотору не дозволяє. Одне було зрозуміло: що у більшості своїй вони їдуть на заробітки. Зайшовши перекусити до якоїсь із численних забігайлівок, я був ошелешений запитанням обслуги: «Ви звідки?» — «З Києва. А чого питаєте?» —«Просто говорите не по-нашому». — «І дуже відчутно?» — «Дуже». У Криму я говорив російською. Здавалося, виходило нічого. Проте до мого чергового гіда звернувся його підлеглий: «Цей хлопець що, із «západенців»?» Я відповів замість гіда, звідки. «Ага, — роздумливо промовив місцевий, — а я думаю: звідки акцент український?» Скільки кілометрів між цими розмовами? А чи не схожі?

Людина без обличчя, присутня під час інтерв'ю з комерційним директором алуштинського санаторію «Золотий колос» Л. М. Сакуном: «Люди мого фаху себе не називають. Що тоді я тут роблю? Це також справа не ваша».

Алушта — не Сімферополь, але й Сімферополь не Ужгород. Прогулянка по району з поганою репутацією Бітак навіть удень небезпечна — що у компанії, що з пітбультер'єром. З настанням присмерків місто порожніє, і на місцевий Бродвей — вулицю Пушкінську — краще не потикатися. Ужгородська набережна над річкою жвавішає, на лавочках з'являються пенсіонери і можна почути фрази з далекого минулого: «Якщо рівнятися на калібр інструктора обкома партії...» — чи побачити на голому постаменті напис фарбою: «Ленін». Проте є інша небезпека: цигани. Причепливі, нахабні, брудні. Втім, усюди вони однакові. Різниця тільки у кількості. Ніде, здається, не бачив їх стільки, як тут. І якщо директор ВАТ «Свалявські мінеральні води» на моє запитання розсміявся, то головний лікар об'єднання «Закарпаткурорт» П. П. Добра відповів уважніше: «До того, що в Криму, в нас не дійде, а якщо й дійде, то дуже нескоро. Бо всі питання вирішуються дружно, та й з боку обласної держадміністрації непоганий контроль». Йому ще залишилося б додати, що люди живуть тут із дідапрадіда, за характером спокійні та доброзичливі. Особливо це помітно тоді, як калатають дзвони міських церков. Надовго врізався у пам'ять собор на горбатій Капітульній вулиці, численні прибиральники на його території, сивий старець в інвалідному візку, чоловік з дитиною на велосипеді — під'їжджають, прикріплюють його цепом до паркану, заходять шанобливо досередини, з гучномовців лине вічна історія сина Божого Ісуса Христа та розбійника, вбивці Варавви. І все це умиротворено освітлює квітневе призахідне сонце. Втім, на Закарпатті у кожному селі на в'їзді й виїзді — розп'яття на постаментах. Як сказав один з мешканців Голубиного Свалявського району, «це треба, бо в нас села одне до одного ходять у гості». — «Що, на Великдень?» — «Ні, на Трійцю. Радянська влада нищила, тепер поновлюємо». У Криму, окрім баптистів, кришнаїтів тощо, особливих шанувальників релігії не помічав. Вірогідно, не щастило. Та й церква у центрі Алушти, мабуть, ще й досі в риштуванні.

Директор свалявського санаторію-профілакторію «Кришталеве джерело» І. В. Стегура: «Якщо ви помічали, по радіо завжди кажуть: «погода у Закарпатті й Криму...» Погода — та сама? Клімат — той самий? Гори — ті самі? Час — теж на годину різниця? Втім, у них відмінили. Море...» І замовк.

Отоді я зрозумів, чого мені постійно не вистачало: ніяк не міг позбутися враження, що за отим поворотом, за отим заворотом річки, за отією горою зблисне, зливаючись із горизонтом, божа сріблясто-синя ропа. І згадався сусіда по кімнаті під час відрядження до Алушти, колишній моряк-підводник, капітан Леонтич. Гори давили його, душили, слово «Чатирдаг» він вимовити не міг, у нього виходило тільки й завжди «Чорт-ти-даг». Уриваючи кожну вільну хвилинку, він виходив на набережну з особистим потужним біноклем і завмирав, вдивляючись у горизонт. Якось, повертаючись з інтерв'ю, я його впіймав за цим ділом. І так закортіло підійти й шкодливо спитати пошепки: «Пане каперанг, що, вже почалося?..» Не підійшов. Не треба... А у «Кришталевому» згадався рядок з вічної емігрантської пісні: «Заки море перелечу, крилонька зітру».

І зрозумів я найголовніше, знов з вагонної балачки, чому не надав спочатку ніякого значення: «Можна об'їздити усі закордони, та хоч усю земну кулю, але завжди треба повертатися до місць, де виріс. Бо інакше вони мстять. Часом дуже жорстоко». Мабуть, ота жінка без імені в холодному купе 81-го поїзда мала якесь відношення до останніх рядків пісні: «Мерехтить в очах нескінченний шлях. Гине, гине в сірій мряці слід по журавлях».

Чому не спитав?..

НА ОСТРОВІ Хортиця 2 травня 1996 року відбулося Козацьке Коло, учасниками якого стали делегати Великої Ради козаків України і Криму. В ці дні було затверджено статутні та програмні основи діяльності Війська Запорізького (Спілки козаків України), головним отаманом якої обрали Олександра Панченка.

Минув рік. Тому є всі підстави зустрітися з ним (до речі, віднедавна Олександр Владиславович — радник Голови Верховної Ради України з питань патріотичного виховання) і з'ясувати, як виконується програма дій, окреслена головним отаманом у розмові з кореспондентом «Голосу України» торішнього травня. Для більшої зрозумілості читачам скажемо, що ініціювали створення Війська Запорізького (Спілки козаків України) козаки Війська Запорізького Низового.

—В одному з торішніх інтерв'ю гетьман Українського козацтва Володимир Мулява зазначав: «В Українському козацтві розколу нема! Але є ті елементи, які спеціально туди увійшли, аби спровокувати розкол. Вони — не козаки за духом. І тому, рано чи пізно, викидаються з козацтва, як чужорідне тіло, як непотріб, котрий ганьбить саму ідею козацтва».

—Знаєте, коли тому самому Володимиру Муляві була потрібна допомога, коли треба було показати кубанському отаману силу й міць Українського козацтва, то він просив приїхати до Києва саме нас.

Якщо проаналізувати всі ті звинувачення, напрошується висновок: проблеми, що накопичилися в козацькому русі, призвели до гострих дискусій в його середовищі. Дуже багато отаманів не згодилися ні з Панченком, ні з Мулявою. Вони об'єдналися в інші організації: Звичаєве козацтво, Вільне козацтво... Практично напівавтономна й «Волинська Січ» з Василем Червонієм. Є кілька отаманів, які самі по собі.

Не можна, на мій погляд, сьогодні з козацтва, громадської організації, будувати щось на зразок міністерства. Без грошей, без реальних важелів, без згоди всіх суб'єктів, які об'єдналися під ідеєю Українського козацтва. Коли ми створювали Військо Запорізьке, то домовилися, що воно не буде

лих, простих завданнях. Перше — військово-патріотичне виховання молоді. Тут ми вже набули певного досвіду. Протягом п'яти років плідно працює школа джур під проводом нашого генерального хорунжого Валерія Наріжного. Його вихованці, маючи чудовий вишкіл, із задоволенням ідуть служити до українського війська. Причому їх розбирають в елітні війська. Тож нещодавно ми передали авторську програму виховання джур до Запорізького міськвиконкому. Заступник голови міськради з роботи виконавчих органів влади Людмила Островська зініціювала створити робочу групу, яка доповнить програму Валерія Наріжного, підготує навіть невеликий посібник для шкіл. До речі, нині школи джур організовують у Бердянську, Мелітополі, у Василівському районі.

—Сьогодні у Військо йдуть бізнесмени, підприємці, яких уже не влаштовує рівень «купи-продай». До вищесказаного додам, що ми вже стоїмо на власних ногах. Нехай і тоненьких.

Є у нас і отамани-фермери. З власною технікою, худобою. Саме там, у селах і степах, козак потрібен і як захисник, і як виробник. Більше половини нашої паланки живе якраз у селі.

—А без спонсорів вдається виживати?

—Щоб хтось постійно давав нам гроші, такого немає. Подеколи звертаємося за допомогою до керівників великих промислових підприємств. Ось 7 червня, в гірку пам'ять 222-річчя з часу знищення Запорозької Січі за наказом Катерини II, проводимо Тризну й сподіваємося на сприяння підприємств Запоріжжя.

—Вони й стали базовою і складовою частиною Війська Запорізького (Спілки козаків України), — акцентує Олександр Панченко. Для майже трьохсот тисяч передплатників «Голосу України» додам, що козацький рух на Запоріжжі відродився ще в 1989 — 1990 роках. Величезний поштовх йому дало урочисте відзначення 500-річчя Запорізького козацтва.

Організація козаків розвивалася, росла і дійшла до свого апогею десь наприкінці 1992 року. Далі, з прихо-

Козак — не жебрак, нахлібником у держави не буде

дом нових отаманів, а з ними — нових ідей, вона, фактично, як і козацтво в Україні, почала все більше політизуватися, переходити на крайні праві рейки. Це призвело до відриву від основних мас населення не лише на Запоріжжі, а й взагалі на півдні та сході України. На жаль, була обрана не краща форма розвитку національної ідеї.

—А що ви вкладаєте в слова «національна ідея» в цьому регіоні?

—Тут, де більшість населення фактично розмовляє російською мовою й відповідно мислить, не можна кавалерійською атакою йти на перевиховання людини в українському дусі. На це потрібні роки і роки. А у нас не дуже мудро взялися за цю роботу. Ні, я не стрижу всіх під один гребінець, маю на увазі лише деяких. Які своєю надто радикальною позицією дискредитували взагалі й роботу, й ідею. І криза, власне —стагнація, призвела до того, що ми почали дивитися: роки йдуть, а ніякого авторитету нема. Широких дій теж. Як і розуміння серед населення.

—Яке, будьмо відвертими, у своїй більшості сприймало козаків своєрідними шароварниками.

—Абсолютно точно. Не було чіткої лінії, чим займатися сучасному козацтву. Воно метушилося, аби, кажу це самокритично, показати себе. Це стосується і мене як одного з керівників (кілька разів обирався кошовим осавулом).

—Тобто, ви розуміли, що робите щось не те?

—Підсвідомо. Тоді я не був «революціонером». Величезним поштовхом для нас став жовтень 1993 року, коли делегація козаків поїхала на Кубань на святкування 200-річчя Краснодара.

—Знаю, що й на горіхи дісталося за ту поїздку...

—Так, але тоді ми побачили, що таке державне козацтво. І, побачивши їх плідну співпрацю з державною владою, зрозуміли, що є безконфліктний шлях до його визнання. Коли повернулися додому, тодішнє керівництво Запорізького козацтва не тільки не зрозуміло нас, а й звинуватило: «поїхали до москалів, набралися дурних ідейок». Почалася дискусія, яка переросла в суперечку і конфлікт.

«політичною дубинкою» в руках якоїсь із партій. Його головний отаман — не монарх і не деспот, а скоріше спікер, який виносить питання на раду отаманів. І першим етапом було якраз створення діючої козацької горизонтальної управління. Коли всі отамани разом вирішують ті чи інші питання.

—Мабуть, пора ознайомитися зі структурою Спілки.

—Починається все із сотень — первинних організацій, які працюють або на території сільради, або на підприємстві й налічують невелику кількість козаків. Сотні об'єднуються в єдину районну організацію —курінь. Далі — обласна організація, паланка, що є суб'єктом Війська Запорізького, укладає угоду на входження до Спілки. Нині у нас зареєстровано 15 паланок. Військо Запорізьке (Спілка козаків України) об'єднує майже 25 тисяч козаків.

—А яка мета Війська Запорізького?

—Створити дійове патріотичне об'єднання громадян України, без політичного забарвлення, суспільно корисне, яке б базувалося на зрозумі-

Щорічно ми проводимо й військово-патріотичні дводенні ігри «Джура».

Друга справа, де ми можемо докласти наших сил, —допомога державі в охороні громадського спокою. Криміногенна ситуація на селі відома. Райвідділ часто-густо без пального, з негодящою технікою. А злодій — прекрасно моторизований, озброєний. Він просто забирає худобу, розвозить її у «шашличні» і за три години отримує готівку.

Тож голови КСП Приморського, Мелітопольського і Василівського районів із задоволенням укладають з нами угоди про подальшу співпрацю. Працюють хлопці і в Криму.

—А наскільки законна ця діяльність, чи погоджено її з силовими структурами?

—По-перше, маємо відповідну ліцензію. По-друге, з управлінням МВС України в Запорізькій області ми підписали «Програму основних напрямів спільної діяльності по забезпеченню правопорядку на території області». Це — один із шляхів того, як козак може заробити, розбудовуючи свою економіку. Козак — не жебрак! Ми самі мусимо себе забезпечувати. Робота на ланах, фермах — одна із складових нашого добробуту. Жодної копійки ні з якого бюджету не беремо. Ось чому й наполягаємо, щоб до козацького руху ставилися серйозніше.

—Ви постійно наголошуєте, що козацтво повинно співпрацювати з державними органами, а не бути прохачем. Чи вдається вам втілювати цей принцип у життя?

—Впевнений, що буде все гаразд. Сьогодні, в процесі роботи з Верховною Радою України, ми відкидаємо непорозуміння між різними козацькими угрупованнями заради глобальних проблем усіх козаків.

Тож зрозуміле й четверте наше завдання — поширення козацької ідеології як частки державної ідеології України. Адже наша держава будувалася козацькою шаблею. Не хотілося, щоб сучасне козацтво в Україні було заплямовано чварами.

—Пане отамане, а як у вас нині розвивається власне виробництво, яке допоможе Війську Запорізькому стати економічно самостійним?

Допомагають морально й районні держадміністрації. У нашій області маємо плідні контакти в Мелітопольському районі, в Херсонській — у Генічеському...

—Є ще одне, традиційне, питання — стосовно форми козаків. Чому саме така?

—Це — один із каменів, що інколи закидають опоненти.

Сьогодні, наприкінці XX сторіччя, ходити в шароварах — смішно і незручно. Ми немало думали, як зробити форму і зручною, і щоб за кілометр видно було, що це козацька. Вирішили зробити однострій з суто запорозькими елементами. Тому й використали ту, загальнокозацьку форму, яка ще збереглася аж до початку нашого століття. Кожне військо мало свої лампаси та відзнаки.

Наприклад, Дон — синій низ і зелений верх, червоний лампас. Уссурі — жовтий кант і лампас. Кубань — малиновий підклад.

—І, на завершення, пане отамане, чи є хоч якась надія, що з часом Україна матиме єдине козацтво?

—У нас немає ні до кого упередженого ставлення. У майбутньому, вірю, все владнається. На це треба час. Зараз, думаю, нам потрібно мати раду з козацьких питань при Президенті.

І нехай у нас буде 4—5 козацьких угруповань, кожне з яких виконуватиме державне завдання відповідно до закону про козацтво. Тоді ніхто не сперечатиметься один із одним, а намагатиметься працювати краще на благо держави.

І ще. Кажуть, де два українці — там три гетьмани. А з російськими козаками нам нічого ділити. У них —свої землі, свої традиції, свої військa. І треба мати сусідів, а не ворогів на своєму кордоні, творчо вивчати їхній досвід, відкидаючи не притаманне нам, не принижуючи власне.

З отаманом вів розмову
Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

На знімках: братерська зустріч на Хортиці отамана О. Панченка з отаманом Астраханського війська С.Плотниковим; «запорізька чайка».

Фото Володимира ШЕРЕМЕТА і В'ячеслава ТАРАСЕНКА.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Олесь Ульяненко не згущує фарби. Просто життя таке

ЛАГІДНИЙ травневий день усміхався свічками каштанового цвіту, вирував велелюддям на Чернечій горі у Каневі. Вшановували цьогорічних лауреатів Шевченківської премії. Вручав високі відзнаки Президент України Л. Кучма, дякували у відповідь нагороджені.

Мабуть, найлаконічнішим був письменник Олександр Ульянов (Олесь Ульяненко), який сказав: «То справді в нашій країні щось відбувається, коли мені в 35 років дали таку високу нагороду»... А відзначили малою Державною премією імені Тараса Шевченка (є відтепер і така!) молодого письменника за роман «Сталінка», який побачив світ майже три роки тому в часописі «Сучасність».

Власне, зі «Сталінки» й почалася наша розмова з Олесем Ульяненком.

— Як довго працював над романом?

— Я його довго виношував, конструював в уяві, різьбив характери і теми. А коли те все визріло, то працювалося швидко. Я написав «Сталінку» буквально на одному подихові.

— Що насамперед ти хотів сказати цим твором?

— Застерегти усіх, що нас буквально захльостує-заливає кримінальний «беспредел». «Сталінка» —багатопластовий твір за своєю художньою стилістикою, де філософські роздуми переплетено з картинами, вихопленими з життєвих реалій, а то й з містичними ситуаціями — усього вистачає.

— То, скоріше, психологічна річ, аніж детективна.

— Детективу, як на мене, у романі майже немає, хоча йдеться про кримінальний світ.

— «Сталінка» швидко потрапила на сторінки журналу?

— Десь із півроку пролежала в редакції. Як за старими мірками, то можна сказати, дали «з коліс». Правда, не обійшлося без певних купюр.

— Що, новітня цензура?

— Річ в іншому. У редакції мені сказали, що я все-таки згущую фарби, коли малюю картини жорстокості. (У романі, зокрема, є епізод, коли на «тіньовій» цегельні, де працюють, по суті, сучасні раби, кількох утікачів прив'язують до закопаних стовпів і бензопилою відрізають нещасним голови разом з деревиною. — **Прим. В. К.**). І тому деякі натуралістичні епізоди «зняли». Мовляв, що про нас у світі подумають — а «Сучасність» має своїх передплатників у багатьох країнах. Та, як на мене, від тих скорочень роман істотно не постраждав.

— Дехто й досі схильний вважати, що, говорячи правду про вади нашого національного характеру, про той «перехідний балаган», який творено в країні, ми компрометуємо себе перед світом. Ти, очевидно, до певної міри потрапив у таку ситуацію.

— Але час підтвердив мій художній прогноз. Бо події в Україні з криміналом розгортаються, як у казці: чимдалі — страшніше.

— Герої роману мають якихось реальних прототипів?

— Сталінка — то київська околиця поблизу Голосієво, де поруч зі студентськими гуртожитками крутиться багато різної босоти. Я протягом певного часу наймав там куток у напівпідвалі, з одним віконечком на вулицю. Отож усього надивився. Я знав реальних босяків. Безперечно, багато з побаченого, почутого, пережитого лягло в канву роману, але все це пропущено, «проціджено» крізь моє творче бачення. Як, зрештою, у кожного письменника.

— А сам виріс у селі?

— У містечкові Хорол, що на Полтавщині. Але воно від села мало чим відрізняється.

— «Сталінка» окремою книжкою так і не побачила поки що світу. Не знайшов спонсора?

— Видавництво «Козаки», де директорує Ігор Харченко, має намір видати серію сучасної української літератури. Відібрали для неї приблизно 20 творів — зробили пропозицію й мені. Що з того вийде — побачимо. Але задум непоганий.

— Ти отримав нагрудний знак лауреата малої Шевченківської премії із силуетом Кобзаря з першим номером. Потім будуть другий, п'ятий, двадцятий лауреати... Але першим в історії української літератури ти зостанешся назавжди. Погодься, це тішить творче самолюбство...

— Звісно, приємно. Але це не головне.

— А що головне для письменника?

— Щоби його твори читали. Бо навіщо тоді город городити.

— А як Шевченко входив у твою долю, у твою творчість?

— Як і в долю кожного українця, котрий пам'ятає, хто він є і звідки пішов його рід. Святого Письма в наших оселях ще донедавна не було, то замість нього лежав на покуті Шевченків «Кобзар». По суті, Шевченко прийшов до мене ще з дитячих років. Правда, вже згодом, у студентські роки, я захопився американською літературою, зокрема Джеком Лондоном, і моє зацікавлення Шевченком стало іншим. То, можливо, і гріх говорити, але Кобзарева творчість мені трохи, так би мовити, «приїлася».

— Нам, зрештою, викривлено подавали-трактували Шевченкову творчість, Шевченкові ідеали. Робили з нього невгамовного, несамовитого революціонера, який, мовляв, лише й робив те, що кликав гострити сокиру...

— Справді, із Шевченкової творчості тенденційно виокремлювали те, що вигідно було тодішній системі. І вже після служби в армії я наново «відкрив» для себе Шевченка. Справжнього, а не «підлакованого» радянськими літературознавцями.

Шевченко — великий поет, чи, точніше, — поет із поетів. І як кожна геніальна особистість, не обійшовся без протиріч. І осмислювати Шевченкову творчість, його трагічну долю — то передусім осмислювати український народ.

— Яких Шевченкових заповітів наше суспільство сьогодні найбільше потребує?

— І чужого научайтесь, й свого не цурайтесь. Шевченка треба любити, прислухатися до його голосу, тоді й помилок менше допускатимемо.

— Прикро про це говорити, але нашу літературу не знають у світі, бо її найліпші надбання не перекладають іншими мовами, не пропагують в інших країнах. Ми, по суті, відмежовані від Європи, хоч, очевидно, маємо не гіршу літературу, ніж наші сусіди: поляки, словаки, угорці...

— Усе залежить від державного зацікавлення, від державницьких підходів до справи. Ось поляки популяризують себе — і їх знають. І нам треба шукати шляхів-виходів у Європу, та й далі, бо за нас ніхто того не зробить.

Та й сьогодні швидше приходять зі своїми книжками ті, хто має гроші на друк і на рекламу, а найталановитіші почасти не можуть видати навіть збірки-метелика. Що їм лишається робити? Спиватися і йти в невідомість, так і не розкривши свого величезного творчого потенціалу. І то є ненормальним.

— Очевидно, сьогодні одна літературна праця не прогодує? Навіть найгеніальніших авторів.

— Мабуть, багато не повірять, але за гонорар, що його отримав за «Сталінку» в журналі, я купив лише кілька пачок цигарок. Отож тепер шукаю роботу, бо жити з чогось треба.

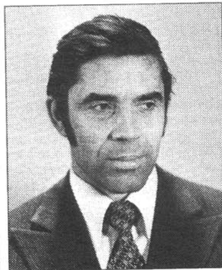
Один з героїв «Сталінки» приречено повторює: «Ех, куда бежать?.. куда бежать... страна вечних дураков і поетов». Олесь Ульяненко своєю творчістю, своїм талантом хоче спростувати це принизливе для нас твердження, в якому, на жаль, є велика доля правди.

Тому й виніс на суд читачів новий роман «Вогненне око». У тій самій «Сучасності», дебют у якій став для нього таким щасливим.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Невже минув час дивних потрясінь?

Петрові Перебийносу виповнилося 60 років

«На власному досвіді переконуєшся: вразити інших можна тільки тоді, коли сам ти глибоко вражений, коли древо поезії твоє виростає з болю і радості». Ці слова Поет написав багато років тому. Та й вірш той — з ранніх творів. Але, здається, інтонація його останнього рядка «Ну що, ну що нам дід хотів сказати?» ні-ні та й зазвучить в інших Перебийнових поезіях (зміст поетичного твору визначив діалог Поета-внука й діда, який кожного разу під час зустрічей все щось хотів сказати юнакові. Але так і не встиг...).

Вважається, що митець залишає по собі до десяти тисяч картин, етюдів, рисунків. Можливо, це стосується й поетів. У творчому доробку Петра Перебийноса є вірші й поеми, п'єси й проза. Та чомусь крізь зміст тих творів проступає інший образ — Поет із мушлею в руках, котрий уважно вслухається в таємничий світ.

«Ну що, ну що нам дід хотів сказати?»

Той вірш швидко здолав український кордон і був перекладений у Литві, Латвії, Білорусі, Молдові, Грузії, Комі, Казахстані, Болгарії, Польщі... Перекладачі відчули в ньому одвічну спрагу людини духовно спілкуватися з минулим, без пізнання якого не зрозуміти майбутнього.

Щось віддалено і глухо
нагадало про минуле,
і важким туманом туги
несподівано війнуло.
Тільки жити б і радіти:
в небо дивиться ожина,
день сміється на півсвіту,
кружеляє тінь осина...

Сьогодні Поетові тяжко: він втратив найдорожчу на землі людину — Маму. «Тільки жити б і радіти...», але безжалісні події відбуваються невблаганно. Пусто на письменницькому робочому столі — у душі народжуються гіркі рядки, але до появи вірша ще далеко.

—Якось я йшов полем і наді мною кружляв джміль. А потім раптом сів на мою долоню, — розповідає Петро Перебийніс. — Я був вражений цим проявом довіри й у моїй душі відразу виник вірш «Добридень, брате джмелю». Твір народжувався так швидко, що я вимушений був записувати його на якомусь шматку газети. Сподіваюся, що отакі поезії — найхарактерніші для моєї творчості. Хоча є в мене різні твори.

Зрозуміло, що не можна вважати Петра Перебийноса поетом якогось одного напряму чи теми. Він активно відгукується на реалії цього світу. Та все ж камертонно відповідає його душа лише на звуки, почуті з перламутрової мушлі.

Є в осені невидима межа
між пишною красою і старінням.
Ось коник на стеблині заіржав
і перескочив стежечку нерівну...
Сухим вогнем зустрів мене лісок,
і я за пеленою шелесткою
відчув, як перепалений листок
черкнув гарячу скроню,
мов осколок.

Вгамується серце Поета й вихлюпне на папір нові вірші. Але світ, що народжується мушлею, вже ніколи не відпустить його зі своїх щемливих обіймів.

Петро НЕСТЕРЕНКО, мистецтвознавець

Виставки

Краєвиди мандрівної душі

Виставка живопису відомого київського художника Анатолія Марчука відбулась у галереї «Гончарі» на Андріївському узвозі. В експозиції, розгорнутій серед вишуканих керамічних виробів, — двадцять робіт художника, виконаних за останні півроку.

Самовизначення Марчука в творах відбувається постійно, і тому охопити його творчість якоюсь однією формулою майже неможливо. Сама процесуальність і є тією важливою рисою, що дає поштовх до усвідомлення оригінальної пластики живописних робіт. При цьому живопис не втрачає своїх специфічних рис, а лише доповнюється пластикою і малюнком. З прагнення митця до абсолюту рівноваги постає і неповторно вишуканий колорит. Роботи, представлені на виставці, засвідчують, що художник — своєрідний індикатор стану суспільства. Це відбиток самовідчуття митця, що повернувся на батьківщину після восьмимісячного перебування в Будинку творчості в нижньосаксонському місті Куксгафен у Німеччині. Отримавши стипендію, Марчук міг безтурботно поринути в активний творчий процес. І хоч мотиви для своїх полотен він підшукав у реальному середовищі, проте це не означає, що Марчук любить малювати з натури.

Митець стверджує: «Людина — не раб природи і не її повелитель. Вона — її частка». Звичайно, в деяких полотнах можна легко впізнати краєвиди певних місць, та все-таки художник, зображуючи конкретний час, проектує в нього свій внутрішній стан і працює, як дихає, на асоціативному мисленні.

Треба зазначити, що одинадцята персональна виставка Анатолія Марчука в галереї «Гончари» — це лише прелюдія до масштабної виставки, яку відомий митець готує до показу в залах Національного художнього музею в Києві.

На фото: Анатолій Марчук. «Мертва натура в блакитних тонах».

Поздоровлення динамівцям

У ці дні на адресу ФК «Динамо» (Київ) надходять привітання з приводу підкорення колективом п'ятої золотої вершини в національному чемпіонаті. Зокрема, від клубів «Галатасарай» (Стамбул), «Реал» (Мадрид), «Шахтар» (Донецьк), «Динамо» (Москва).

А ця урядова телеграма надійшла з Москви:

«ФК «Динамо», Київ, Суркісу Г. М.

Шановний Григорію Михайловичу! Щиро вітаємо керівництво клубу, тренерів і гравців «Динамо» (Київ) з перемогою в чемпіонаті України. Приєднуємося до привітань численних уболівальників України і Росії, а також усіх країн СНД. Бажаємо вам міцного здоров'я, нових успіхів, перемог і досягнення красивої гри, любові вболівальників. Із щирою повагою — депутати Державної Думи, Федеральних зборів Російської Федерації В. Плотников, В. Алтухов».

Є кадрові проблеми, але настрій бойовий

Із серйозними проблемами зіткнулися наставники збірної країни з футболу перед відбірковим матчем світової першості Україна—Німеччина, який сьогодні відбудеться на полі Національного спорткомплексу «Олімпійський» у Києві.

Головний тренер української команди Йожеф Сабо розповів на зустрічі з журналістами, що через серйозні травми в цій ключовій для всього турніру в 9-й відбірковій групі зустрічі не зможуть взяти участь багато гравців основного складу. Вже під час перших занять на тренувальній базі київського «Динамо» в Кончі-Заспі дістали травми донеччани Валерій Кривенцов і Геннадій Зубов. Через кілька днів на операцію лягає киянин Віталій Косовський, травмованими приїхали із своїх клубів Дмитро Парфенов і Тімерлан Гусейнов (одеський «Чорноморець»), а також львів'янин Юрій Беньо. Одесити, так і не розпочавши підготовку, повернулися додому. Ще не оговтався після травми півзахисник «Шахтаря» Сергій Ковальов. Ще один донеччанин Геннадій Орбу, на думку Йожефа Сабо, в останніх матчах не показує належної гри і, крім цього, своїм ставленням до справи не сприяє створенню в команді здорового мікроклімату.

Через ці проблеми тренери змушені були шукати заміни. Готуватись до матчу вони запросили киян Андрія Гусіна, Павла Шкапенка і Миколу Волосянка. Можливо, у складі національної команди з'явиться гравці «молодіжки»: сімферополець Сергій Єсін, дніпропетровець Геннадій Мороз і одесит Олександр Зотов. Дуже хочуть допомогти збірній динамівці Юрій Максимов і Василь Кардаш. Вони також ще не зовсім одужали від травм, однак готувалися дуже сумлінно і самовіддано.

Пана Сабо запитали: «Чи зможе в такій складній ситуації наша команда з успіхом протистояти німцям?» Він відповів таке:

— Ми просто зобов'язані це зробити. Звичайно, перемогти буде надзвичайно важко. Добре знаємо, в який футбол грає збірна Німеччини. Тому українським футболістам, а всі вони, повірте, рвуться в бій, необхідно не тільки виконати план на гру, а й показати майстерність, високий командний дух.

До речі, жоден з гравців збірної України навіть словом не прохопився про грошову винагороду за участь у матчі. Футболісти і тренери дуже сподіваються, що трибуни стадіону будуть заповнені по вінця. Команда розраховує на підтримку вболівальників.

В. Б.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

Підтвердили високий клас

СКАЖІТЬ, будь ласка, який ще вид спорту може похвалитися отакою кількістю нагород, що здобули українські самбісти? Понад триста медалей різного гатунку завоювали вони за роки виступу окремою командою в престижних міжнародних змаганнях.

А оце нещодавно наші майстри підтвердили високий клас і на розіграші Кубка світу, що відбувся в російському місті Кстово, виборовши третє загальнокомандне місце.

У боротьбі за «бронзу» українська команда в наполегливій боротьбі перемогла сильну збірну Узбекистану — 5:4. «Золото», за традицією, здобули господарі килиму, «бронзу» — самбісти Білорусі. В особистій першості в нашому активі — два треті місця і золота медаль 34-річного Сергія Злобіна. Ім'я цього вихованця керченської школи самбо добре знають в європейських борцівських колах, адже Олександр тривалий час виступає за збірну України і, крім цього, в останні роки регулярно бере участь у досить представницькому клубному чемпіонаті Франції з дзюдо.

—Україна вже давно на повний голос заявила про себе у світі самбо, — розповідає президент національної федерації цього виду боротьби, віце-президент Європейської спілки самбо киянин Олександр Наухатько. — Під силу нашим хлопцям дати бій і росіянам. Проте, на жаль, ми з ними досі перебуваємо в дещо нерівних умовах. Якщо у нас внаслідок недостатньої фінансової державної підтримки спорту триває скорочення кількості тренерів на місцях, секції в основному працюють на «голому» ентузіазмі, то в Росії — навпаки. Скажімо, тільки в невеликому містечку Нижньоновгородської області Кстово, де проходив Кубок світу, діє 20 спеціалізованих спортивних шкіл нашого виду боротьби, нещодавно було відкрито Всесвітню академію самбо, куди приїздять викладати кращі майстри. До програми Олімпіади самбо може увійти вже під час найближчих ігор. Чи не час й Україні подумати про подальшу долю такого перспективного і багатого на медалі виду спорту....

На знімку: українські самбісти, які відзначилися в розіграші Кубка Світу, — Анатолій Дрога (Дніпропетровськ), Сергій Злобін (Керч), Олександр Куспіш (Львів).

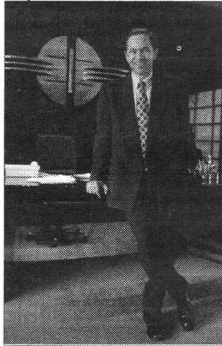
Фото Ігоря КОНОНЧУКА.

Сергій ТИГИПКО:

«Організуємо справжнє свято»

DAVIS CUP by NEC

Під головуванням віце-прем'єра України Сергія Тигипка відбулося перше засідання оргкомітету з проведення матчу тенісних збірних України та Великобританії в турнірі Кубка Девіса (Євро-Африканська зона першої ліги).

З інформаціями перед присутніми виступили віце-президент Федерації тенісу України, директор матчу Сергій Лашкул, капітан української збірної Олександр Долгополов та перший віце-президент Національної телекомпанії України Андрій Чирва.

Після засідання оргкомітету на запитання нашого кореспондента відповів Сергій Тигипко:

— Гадаю, що ми зберемо достатньо грошей, щоб добре підготувати базу — тенісний центр ЗАТ «Наука—Спорт». А там 11-13 липня організуємо чудове видовище, яких, на жаль, ще мало відбувається в нашій державі.

— І де ж братимете, якщо не секрет, оті необхідні кошти?

— Кажуть, світ не без добрих людей. У нашої федерації є солідний генеральний спонсор —закрите акціонерне товариство «Утел» (президент Стюарт Райш), титульний спонсор національної збірної — компанія «Хорда» (президент Ігор Діденко), офіційні спонсори — «Приватбанк», «Укртек», «Бритиш петролеум», «Радіоком», «Стирол», «Фортуна» («Опель»), «Хайнекен Україна», «Кока-кола Аматіл», «Бліц-інформ» та інші. Вони — те міцне плече, яке підтримує даний матч.

— Сергію Леонідовичу, ви обіймаєте високу державну посаду. Часу у вас обмаль. Знаємо, що ні до чого не ставитеся формально. Однак зголосилися очолити оргкомітет. Що спонукало вас до такого кроку?

— Я сім років займаюся тенісом. Раніше, коли не працював в уряді, часто виїздив на любительські турніри, майже щодня тренувався. Навіть непогані місця посідав на змаганнях. Такий матч, який доведеться грати нашій команді проти британців, потребує дуже ретельної підготовки. Без підтримки держави не обійтися. Тому й вирішив допомогти. Часу, ви справедливо зауважили, обмаль. Але можна пожертвувати особистим. Як для політика, це справа престижна. Тож, приміром, оті кілька годин, що витратив сьогодні на справи матчу, не вважаю змарнованими.

— Чи вірите в перемогу збірної України?

— Так. Гадаю, що Андрій Медведєв — патріот своєї країни — знайде можливість взяти участь у цьому матчі. Маючи в складі команди такого великого майстра, можна сподіватися на успіх. А ми в свою чергу зробимо все, щоб наша збірна підготувалася до іспиту якнайкраще і грала в найсприятливіших для неї умовах...

Інтерв'ю взяв Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: віце-прем'єр-міністр України, голова оргкомітету матчу Україна—Великобританія за Кубок Девіса Сергій Тигипко.

Олександр ВОЛКОВ:

«Хочу допомогти нашій збірній»

***Ч**ОТИРИ роки тому було започатковано турніри шкільних команд на призи олімпійського чемпіона, яскравого українського баскетболіста Олександра Волкова, який нині мешкає в місті Атланті (США). Нещодавно він прилетів до Києва, де, зрозуміло, спостерігав за черговим дитячим змаганням. Зустрівся Олександр і з журналістами.*

—Чи надовго приїхали додому?

—Зворотний квиток у мене замовлено на 1 вересня. Поспілкуюся з рідними, друзями. Якщо вдасться, поїду на рибалку в місця, де добре клює, неподалік рідного Чернігова. І, звичайно, не забуватиму про баскетбол. Напередодні чемпіонату Європи хочу допомогти нашій збірній гідно підготуватися. Вік і травми вже не дають змоги виступати на повну силу, тому сподіваюся, що стану в пригоді команді як граючий тренер. Це можна розшифрувати як участь на майданчику у тренуваннях, спарингах, тренерські консультації поза майданчиком.

—Як ви оцінюєте нинішній рівень українського баскетболу?

—На жаль, мені не пощастило спостерігати матчі останнього чемпіонату. Щоправда, деякі ігри дивився у відеозапису. Кілька касет привіз Володимир Рижов, який гостював у мене в Атланті. Певну інформацію про український баскетбол отримував через «Інтернет»... Незважаючи на це, знаю, що баскетбол в Україні своєї сили не втратив і завдяки ентузіастам нормально розвивається, дедалі завойовуючи нових прихильників. Цього року і жіноча, і чоловіча національні збірні виступатимуть у фіналі європейських чемпіонатів. Однак для істотнішого піднесення рівня гри нам без спеціальної програми не обійтися. Відсутність свіжих думок може завести в глухий кут. Американці вивели свою формулу для Національної баскетбольної асоціації, якій уже п'ятдесят років. Нам варто взяти все найпрогресивніше у них, зберігши при цьому свої кращі традиції.

—Які шанси в наших баскетболістів на континентальній першості в Іспанії?

—Знаєте, нас ніхто там не чекає з розкритими обіймами. ФІБА — організація консервативна. Якщо для колишнього СРСР свого часу існувала деяка ніша в табелі про ранги, то Україна ще мусить довести право перебувати в баскетбольній еліті. Одне слово, нас будуть раді відправити вже додому після першого етапу. Якщо фортуна повернеться обличчям і команда успішно пройде групу, це можна буде розцінювати як успіх. А вихід до шістки, що дає право поїхати потім на чемпіонат світу, можна класифікувати як грандіозний успіх.

—Чи гратиме за нашу збірну Віталій Потапенко, який виступає в клубі НБА «Клівленд Кавалерс»?

—Перед відльотом із Америки до Києва я телефоном розмовляв з Потапенком з цього приводу, поки що він згоди не дав. Однак до 24 червня у Віталія ще є час.

—І все-таки, невже ми більше ніколи не побачимо в ділі гравця Олександра Волкова?

—Свого часу я припустився великої помилки, бо до останнього не тримався в НБА. В Європі посипалися травми, і я не зміг зберегти здоров'я. Як тільки починаю тренуватися з повним навантаженням, виникають больові відчуття... Одне слово, твердо вирішив переходити на тренерський хліб. Вважаю, що добре знаю гру зсередини, та й на наставників мені в житті поталанило — Олександр Гомельський, Борис Вдовиченко, Карло Рікалкатті, Майк Фротелло...

Записав Віктор СТУГНА.

Жарт номера

Він хоче сидіти в кабінеті влади!

Мал. Анатолія АНДРЄЄВА.

7 мішків гречаної вовни

Адже можемо-таки !

● Майже вдвічі підвищилася продуктивність праці в будинку розпусти № 1 після вибуху, який відбувся минулої середи в будинку розпусти № 2.

Чи знаєте ви...

● що коли довго нічого немає, значить, незабаром щось таке буде.

Оголошення

● Продам наше керівництво (дуже дешево).
● Куплю шматочок сала, можна б/в.

Шукаю роботу

Освічений пройдисвіт, який уміє робити розумний вираз обличчя, шукає роботу у владних структурах.

Літературний огляд

● «Осінь у Куфайлівці» — так називається нова поетична збірка Івана Кислюка. Примітно, що видрукував цю збірку І. Кислюк на кошти, виручені від здачі в макулатуру своєї попередньої книги — роману «Літо в Куфайлівці».

Фортуна відвернулася

● Дуже не поталанило в останньому матчі захисни-ку «Динамо» Б. Хрюкіну. Незважаючи на всі старання, йому так і не вдалося забити у власні ворота жодного м'яча.

Молодчина

● Значно скоротилися затрати робочого часу у механізатора А. Сидорчука: якщо раніше він їздив до селища по горілку на вітчизняному комбайні «Колос», то тепер він це робить на американському «Джон Дірі».

Юрій АЗАНОВ

Якщо по суті...

Сталося це зі мною, коли ще не знав я ніяких іншомовних слів, окрім «рубль», «хелло» й «се ля ві». Тоді й літак вважався громадським транспортом, а сусідка тьотя Роза звіряла годинника по першому трамваю. Саме тоді, після безсонної ночі чи то за написанням романтичних віршів, чи то за конструюванням вічного двигуна, я, як завжди, проспав на роботу.

Лівою рукою запихаючи бутерброда до рота, правою я застебнув «блискавку» на штанях, коли за мною зачинилися двері тролейбуса. І тут я почув її голос: «Якщо ви вже вирішили сказати, що хотіли, то злізьте з моєї ноги, — я вже звернула на вас увагу».

Я проковтнув її поглядом і решту бутерброда. У неї ноги починалися, так би мовити, від зубів, а мій бутерброд, я лише зараз зрозумів, був без масла і сиру.

«Даруйте-тххе, — сказало за мене проковтнуте, і я посунувся на крок убік. Її карі очі свердлили мені перенісся: «Так ви тепер стали мені на другу ногу».

Я став на сходинку нижче й занурився обличчям їй у волосся, яке спадало широкою рікою з плечей. Один гудзик, що заховався у темряві волосся, зачепив мене за ніздрю, як дніпровський поріг бусурманський форштевень, і я зрозумів, що відчуває карась, висячи на гачку. Мені не залишалося нічого, як: «Вибачте, а що я вам хотів сказати?»

«Ви хотіли сказати, що будете мене чекати сьогодні біля фонтана о сьомій вечора. Так-от, я згодна. Але запам'ятайте: обніматися і цілуватися почнемо не раніш як завтра».

«А я...»

«Давно вже час! Тільки весілля відбудемо, коли мама повернеться із санаторію».

А далі я майже нічого не пам'ятаю. Лише окремі епізоди. Як на виставці постмодерністів.

На весіллі, пригадую, під команду «гірко!» ми цілувалися, гості дружно плескали в долоні й рахували. Ми так довго цілувалися, що її мама, тобто моя теща, сказала: «Ольго, досить! Гості вже пішли, та й чоловік твій, дивись (!) уже посинів. Досить, а то доведеться завтра музику замовляти».

Ось ще. Відразу після весілля ми віднесли подарунки до комісійного магазину, а на виручені гроші вставили тещі золоту щелепу і відправили її теплоходом до Кутаїсі. (Тоді вони в Стамбул ще не ходили).

Потім, пам'ятаю, коли я одержав від бабусі спадщину, ми купили дружині червону машину з норковою шубою і мені новий галстук.

Ще пам'ятаю, як вечорами дружина ніжно до мене промовляла: «Ах ти моє оленятко, покажи, як ти любиш свою лисоньку».

Але дедалі пам'ятаю все менше. Не життя, а суцільна круговерть: сорочечки-пелюшки, прання-прибирання, каші-малаші — голова обертом, присісти ніколи... Ну, жінки мене зрозуміють. Це коли діти почали у нас народжуватися... Ось і фотокартка у мене є. Погляньте, два хлопчики і дівчинка. Щоправда, хлопчики на її начальника більше схожі, ніж на мене. Але це все флюїди винні. Дружина моя секретаркою при директорі працює, от і позначився вплив. Зате дочка, погляньте, — вся в маму. Така маленька, а вже караока! А волосся?! Он який водоспад!..

Вибачте, пане судде, не буду більше від теми відхилятися. Так-от, по суті питання: розлучення я не даю. Що я нелюд який, щоб дітей сиротами залишати...

Мал. Сергія РЯБОКОНЯ.

Олександр ПЕРЛЮК

Бідолаха

—Як ваше безцінне здоров'ячко, Вікторе Івановичу?

—Ой, і не запитуй, яке до біса здоров'я, якщо з одного боку ліві торпедують, з другого — праві постійно дістають, а з третього — центристи добавляють — нікому не вгодиш.

—Яке неподобство!

—А преса продажна! Дві газети приручив, а третю —ніяк не можу. Адже ці журналісти —сам знаєш, що за народ — скрізь сунуть свого носа, все хочуть обнародувати, ніби я мафіозі чи ворог народу. Ну, нічого, я до них ще доберуся!.. Ось тобі і вся вдячність за безсонні ночі, сірі будні і повсякденну турботу про рядових громадян.

—Який жах! Бережіть себе, Вікторе Івановичу!

—Але і це ще не все, якби ти знав, з ким мені весь час доводиться мати справу: у міністерстві — шакали! Хабарники і здирники! Підлеглі — ті ще гірші: заздрісники, склочники, критикани. Коротше кажучи, повіситись і не жити!

—Вікторе Івановичу,ріднесенький, не треба, адже як ми без вас?!

—А заради чого, питаю, я повинен рвати пупа, якщо у нас не цінуються справжні патріоти і грамотні керівники?! Заморився, знемагаю, от кину все і піду. Кину все: персональний автомобіль, чарівну довгоногу секретарку, главбухшу — блондинку, розірву всі зв'язки і піду! Подивишся, як вони ще всі до мене прибіжать благати повернутися! Але буду гордий і непохитний! Заради чого? Другу квартиру я вже отримав, триповерховий особняк побудував, іномарку придбав, кумові, сватові, братові допоміг, дочку до університету пропхнув, дещо приватизував, а відтак вже за першої слушної нагоди умиваю руки!

Пародія

Заракетилось

... віромайнять крани
на будові...
Ракетяться ранкові небеса.
Анатолій КАМІНЧУК.

Мертвопетлює злий літак,
Сіносоломлять скирти в полі,
Вперед - назад газує рак,
Гарцюють на підказці в школі.
Десь віромайнять
на будові крани
І космодромлять лячні небеса.
А там,
де тонкоруняться барани,
Летить уявна птиця — ковбаса.
Човнують ріки і ставки,
І браконьєриться Славута...
Щоб гонорарились рядки,
Я вам плету словесні пута.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

Володимир ВАСЬКОВЦЕВ

ТЕМА ФАТУМУ

Коли головний режисер театру, він же диригент, він же все на світі разом взяте — цар і Бог — відчув у товщі надр своїх перші ознаки неминучого старіння, наші гастрольні маршрути в різні пори року націлились на природні оздоровниці по всьому фізично доступному просторі в межах тодішніх державних кордонів. За рахунок державної скарбниці.

До Дрогобича! Під боком курортний Трускавець з мінеральними джерелами. Коли є джерело, хтось повинен вихлебтати його до дна. Якою б вона — вода — не була, людина дорожча, вона — всесвітня цінність, вона — атом і молекула, вона — все!

Хто на сцену, працювати. А він з групою відданих учнів і послідовників, зі мною в тім числі, до Трускавця, на води.

Почали ми їздити: день, другий, третій. Пили цілющу воду. Накачувались. А її — хоч залийся, так багато. Коротше, до вечора третього дня всіх до одного пронесло, починаючи з головрежа. Йому за службовим становищем і за життєвою філософією належало бути серед перших. Він перший і почав. Засмітили каналізацію. Затопили нижні поверхи, підвали. Просочили грунт.

Весною надійшла вірогідна інформація про цілющі Мацестинські ванни. Заради них поїхали до Сочі. Артисти собі виступали, а він з відданими — з нами —просто до Мацести.

Першого дня видалося, що грязі мало. Наступного розвідали, де більше, і пірнули в неї з головою. І розчинились чи що,.. але лікарі в білих халатах нас не знайшли.

Лікарі не знайшли, але самі ми не загубились. Під кінець третього дня пришльопали босими ногами, чорні, як поці від спеціального покриття цілющим шаром, що засох і потріскався від пішого руху. Внаслідок всього цього група, ми, тобто, на чолі з проводирем, хоч-не-хоч, знову гордовито і творчо знищила каналізацію. В трупі ніхто нічого до пуття не зрозумів, а ми зачинилися поодинці в номерах і мовчали. І не відчиняли. І що хочеш, те й думай...

Серпень. Куди далі?

— До Астрахані! В Астрахані своя ізюминка навіть без Стеньки Разіна-розбійника. Кавуни. Саме кавуни!

Провели художню раду у вузькому колі. Постановили: не ризикувати, купувати смугасті в різних місцях, у різних торговців. Кому стане погано, зобов'язаний довести до відома художнього керівника та вказати місце покупки і особливі прикмети продавця.

Тепер порахуємо вголос: один, два, три. Три дні худрада їла сама, звітувалася, підносила головному творцю. На третій день він коротко сказав: «Немає у вас художнього нюху, скоти!» Потім першим, за ним самим встановленою субординацією, вибухнув дзвінким шлунковим нетравленням, вибив дно в горщику, забризкав стіни ванної кімнати. І кричав, кричав надламаним голосом, перекрикуючи сам себе: «Все! Досить! Досить, я вам кажу!..»

У чому справа? Чому не на користь? Чому в усіх випадках організм відмовляє? Йому більше нічим висловитися? Нічим відгукнутися на простягнуту руку допомоги співчутливої природи?..

— Так, шановні, — розмірковував підгодований театром колишній дисидент. — Та чи в організмі хвороба? У тім-то й штука, що вона інший центр структури проїла наскрізь. Розумієш, начальнику?

— Не розумію. Але викинути тебе геть, якщо не скажеш, маю право.

Душа наша пропаща. Замизкали ми її. Рекомендую до Бога звернутися. Він — остання інстанція. Або Він, або ніхто, розумієш? Пригадався Манявський скит під Івано-Франківськом.

«Заповідне, святе місце з унікальним енергетичним полем», — відрекомендував його штатний екскурсовод, потойбічно дивлячись крізь нас.

Почувши це, ми впали на коліна і таки вирвали дозвіл тут переночувати. Як мінімум. На Манявський скит спустився вечір. Худрада у повному складі лягла на монастирському дворі вдихати й усотувати заповідні скарби. Раціонально благоговіти, отримуючи для себе конкретну користь...

І, нарешті, настала ніч. Прикарпатська. Чорна-чорна. Під покровом прибув до монастиря сором'язливий анонім з німбом над головою, з м'язами, з наколкою, що світилася літерами на широких грудях — праведна сила.

Ні слова не кажучи, згріб усіх докупи і безшумно виніс за кам'яну огорожу, по мосту через річку, просто на шосейку. І пішов назад.

А в готелі... Як звичайно, за відомим сценарієм, всі до одного з шаленою силою...

Дивіться, на географічному глобусі є масюпусінька крапка, це — селище, а в селищі — соляні підземні пустоти, а вони, соляні, — радикальний засіб від астми, якої у нас немає поки що, але яка може бути. І ми — шурух у ті печери. Нир під землю. Лягли в кристальних лабіринтах закинутої виробки і силою волі відкрили всі канали для жаданої свіжості тіл.

День нас немає. Два. Третій перевалив за лондонський меридіан...

Привозять на четвертий всю компанію, біло-прозорих, як соляний кристал, хоч всередину вставляйся допитливим оком і сам досліджуй фізіологічний процес органу, організму в цілому. Оглядай, де у кого, що і як, і чи надовго вистачить. Тендітними стали, предметними, як наочний посібник...

А печери, виробки тобто, весь комплекс унікального підземелля закрили. Там не було продумано систему примусової вентиляції. Закрили, кажуть, назавжди. Гостинний персонал жалісливих лікарів і медсестричок опинився серед безробітних.

«Боже мій, як так можна, скільки у вас цього...», —було сказано нам на прощання.

— Це останній катарсис усього освіченого людства! —високопарно відвів наклеп художній начальник театру.

Мал. автора.

Сергій ФЕДОРЕНКО, директор профілактично-оздоровчого центру «ФЕСКО»

Якщо болить спина

Ваше здоров'я

Майже кожна людина час від часу відчуває біль у спині. Від цієї недуги страждали в усі часи. Та й нині це одна з найбільших проблем. Статистика свідчить, що хвороби хребта є причиною непрацездатності у 20 % випадків. На жаль, поширюються вони на всі вікові групи.

Існує кілька загальних причин, що породжують цю недугу. Передовсім — втрата гнучкості хребта і м'язів спини через брак фізичних навантажень або, навпаки, через їх надмірність.

Давайте проаналізуємо: більшість із вас не згинає коліна, коли піднімає важкий предмет, а нахиляється і робить це, горблячись і розтягуючи спину.

Можу порадити: піднімаючи вантаж, слід уникати поворотів тулуба. Бо саме таке поєднання рухів часто призводить до «прострілів». Переносячи важкі речі, теж розподіліть їх на дві руки.

Причиною хвороби є й неправильна постава. Більшість із нас дивиться телевізор, читає, робить домашні справи в незручних для хребта положеннях. Треба час від часу змінювати їх, а дітям залежно від зросту слід регулювати висоту столу і стільця.

Посилювати біль може і м'яке, прогнуте чи незручне ліжко, в якому людина проводить майже третину свого життя.

Надмірна вага теж збільшує навантаження, затримує відновлювальні процеси і сприяє виникненню хвороби.

Людям із хронічними болями в спині слід уникати переохолодження, стежити, щоб їжа була багатою на кальцій та інші мінеральні речовини, вітаміни. Однією з причин захворювання можуть бути великі нервові навантаження, стреси. Страждають від цієї недуги і молоді матері, в яких під час вагітності ослабла черевна стінка. А після пологів, беручи дитину з ліжка, вони, згинаючись, не розподіляють зусилля рівномірно на руки і ноги. У цьому разі ефективним засобом попередження захворювання має бути дородова і післяродова гімнастика.

Подеколи ендокринні порушення не пов'язують із цією недугою, однак нестача фолікуліну, зниження функції щитовидної залози викликають спазми м'язів, слабкість і теж можуть призвести до хронічного болю в спині, особливо в несприятливому екологічному середовищі. Протягом кількох років я спостерігаю цю закономірність.

Добрим профілактичним засобом хвороб хребта є плавання (двічі-тричі на тиждень), масаж, регулярне відвідування сауни.

Систематичне виконання фізичних вправ, спрямованих на зміцнення та розтягування м'язів спини, дає добрий лікувальний і профілактичний ефект. Пропоную кілька з них.

Вправа 1.

Лежачи на животі, по черзі піднімайте ноги, не згинаючи їх у колінах. Виконувати 8—10 разів.

Вправа 2.

Лежачи на животі, піднімайте спину 8—10 разів.

Вправа 3.

Повороти і нахили голови в різні боки.

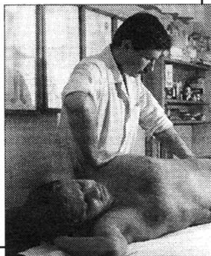
Вправа 4 («кішка»).

Зробити упор на руки і прогнутися (стопи тримати разом). Повернути голову до лівого плеча і подивитися на праву п'яту. Повторити те саме праворуч, після чого прогнутися, стоячи на колінах. Виконувати 6—8 разів.

Вправи слід робити повільно, бажано на підлозі.

Ліки, навіть найкращі, не в змозі ліквідувати причину хвороби, вони лише вгамовують біль. Одужання без наполегливих зусиль самого хворого не завжди досяжне, а іноді й неможливе. Тому добрі результати дадуть вищезгадані рекомендації, помножені на бажання бути здоровим.

Бровари
Київської області.

Життєва дорога чи пунктик правил дорожнього руху — що стояло за смертю двох народних депутатів України?

Нещодавно виповнилася сумна річниця трагічної загибелі в автоаварії двох народних депутатів України від Одеської області, членів фракції комуністів Сергія Драгомарецького та Михайла М'ясковського. Багато хто з їхніх колег по парламенту пом'яну їх по-своєму —хто тихенько випив чарку за упокій їхніх душ, а хто, як-от Наталія Вітренко, не обминув нагоди з трибуни сесії «нагадати» про невипадковість їхньої загибелі...

Підтекст зрозумілий і небезпідставний. Сергій Драгомарецький очолював парламентську комісію з питань приватизації і неодноразово на конкретних фактах доводив, що у нас не випадково називають цей процес «прихватизацією». А там, де власність, великі гроші, — мафіозні клани, як відомо, за ціною не постоять, навіть коли йдеться про людське життя.

Картина трагічних подій і справді вимальовувалася непроста, почасти навіть таємнича. Приблизно о 20-й годині автомобіль «Таврія», яким кермував С. Драгомарецький, а в салоні сиділи його колега М. М'ясковський та знайомий житель Одеси М. Неїлко, рухаючись зі швидкістю 100—120 км на годину, на 1484 кілометрі траси Санкт-Петербург — Київ — Одеса (Миколаївська область) почав переганяти вантажну машину з івано-франківськими номерами. У цей час назустріч своєю смугою мчала «вісімка» чи «дев'ятка» (слідству не вдалося встановити точно). Уникаючи зіткнення з нею, «Таврія» вилетіла на ліву обочину і, роз'їхавшись із «вісімкою» (чи «дев'яткою»), знову перетнула всю проїзну частину траси, «зловила» праву обочину і врізалася у дерево. Водій С. Драгомарецький і пасажир поруч М. Неїлко загинули одразу ж, а М. М'ясковський приблизно через дві години помер у найближчій до місця аварії Кривоозерській райлікарні Миколаївської області.

Наступного ж дня Верховною Радою була створена депутатська тимчасова слідча комісія у складі переважно депутатів-правоохоронців — політичних однодумців покійних. Звісно, що особливу увагу вона звернула на версію можливого теракту.

Власне, як зазначено у довідці комісії, незважаючи на деяке несприйняття такої версії працівниками МВС і СБУ, комісія домоглася ретельної перевірки і в цьому напрямі. На вимогу депутатів було створено цілу слідчо-оперативну групу, проведено судово-медичні та комісійну автотехнічну експертизи, здійснено низку інших слідчих і оперативних заходів. Зокрема, члени комісії самі опитували свідків трагедії, оглядали місце події та помешкання, де жили покійні, ретельно ознайомилися зі службовим і особистим листуванням. Даних, які б свідчили про факти погроз на адресу С. Драгомарецького та М. М'ясковського, ані депутатська комісія, ані МВС та СБУ не виявили. Жодної конкретної інформації не надали й ті народні депутати, котрі припускали можливість теракту.

Експерти не виявили на тілах загиблих характерних для дорожньо-транспортної пригоди пошкоджень, так само як не виявили в їхніх організмах і токсичних, наркотичних чи інших сильнодіючих речовин (отрути, снотворного тощо), котрі могли б стати причиною трагедії. Не знайдено і слідів вогнепальних чи інших пошкоджень, а також будь-яких предметів, спеціально пристосованих для створення аварійної ситуації. Під час автотехнічної експертизи «Таврії» не виявлено будь-яких підробок зловмисників. З'ясували й непричетність до аварії водія та пасажира вантажівки, що належала Сороківській сільській споживспілці Івано-Франківської області, — ці люди опинилися на місці події випадково.

Одне слово, як не прикро визнавати, офіційне слідство встановило, що аварія сталася з вини того, хто був за кермом «Таврії», він порушив порядок обгону транспортних засобів. Це особливо прикро, коли згадати, як нелегко Сергієві Драгомарецькому та Михайлові М'ясковському було йти принциповою, активною життєвою дорогою і як усе це легко перекреслити нехтуванням (чи незнанням) якогось пунктика правил дорожнього руху.

Урок живим.

Анатолій БЕН...

Інформація про випуск акцій відкритого акціонерного товариства — підприємства «Рівнепромзв'язок»

I. Характеристика емітента

1.1. Фірмове найменування: відкрите акціонерне товариство — підприємство «Рівнепромзв'язок»

1.2. Місцезнаходження: 266017, Рівне-17, ВАТ-П «Рівнепромзв'язок».

1.3. Дата заснування: зареєстроване розпорядженням голови Рівненської міської адміністрації 15.09.94 року № 1261 р.

1.4. Предмет діяльності:

забезпечення потреб підприємств, організацій та населення в послугах промислового зв'язку, охоронної та протипожежної сигналізації,

розробка та впровадження сучасних видів зв'язку;

монтаж, наладка, ремонт, обслуговування телефонних станцій, диспетчерських комутаторів, радіовузлів, засобів багатоканального та гучномовного зв'язку, лінійно-кабельних споруд, засобів охорони та протипожежної сигналізації.

1.5. Звіт про статутний фонд

Статутний фонд товариства становить 8085 (вісім тисяч вісімдесят п'ять) гривень, який поділено на 1540 простих іменних акцій номінальної вартістю 5,25 гривні. Всі акції оплачено повністю.

1.6 Чисельність службовців — 5 чоловік.

Основні професійні дані про керівних працівників:

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Освіта	Кваліфікація	Стаж
Приймак Микола Петрович	голова правління	вища	інженер-радіотехнік	24 роки
Перетятько Катерина Василівна	головний бухгалтер	вища	економіст	21 рік

1.7. Баланс станом на 01.01.97 р. та станом на 01.04.97 р.

тис. грн.

	на 01.01.97 р.	на 01.04.97 р.
АКТИВ		
1. Основні засоби та інші позаоборотні активи	688	717
2. Запаси і затрати	145	145
3. Грошові кошти, розрахунки та інші активи	347	398
БАЛАНС	1180	1260
ПАСИВ		
1. Джерела власних та прирівнених до них коштів	732	757
2. Довгострокові пасиви	—	—
3. Розрахунки та інші короткострокові пасиви	448	503
БАЛАНС	1180	1260

Баланс, звіт про фінансові результати та їх використання, довідка про фінансовий стан, підтверджені аудиторською фірмою «Рівне-Аудит».

II. Опис ділової діяльності емітента

грн.

	на 01.01.96 р.	на 01.01.97 р.
Прибуток	243660	179919
Кредиторська заборгованість	69570	98203
Дебіторська заборгованість	59850	366739

III. Дані про емісію цінних паперів

3.1. Дата і номер протоколу прийняття рішення про випуск цінних паперів: 20 грудня 1996 року.

3.2. Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії: поповнення статутного фонду для створення умов задля покращання виробничої діяльності товариства.

3.3. Обсяг емісії, що планується: прості іменні акції номінальною вартістю 5,25 гривні в кількості 1160 штук на суму 6090 гривень.

3.4. Вид і категорія цінних паперів: прості іменні акції.

3.5. Порядкові номери з 1541 по 2700.

3.6. Адреса за якою буде здійснюватись продаж акцій: 266017, Рівне-17, ВАТ «Рівнепромзв'язок».

Початок продажу — 20.06.97 р.

Припинення продажу — 10.07.97 р.

3.7. Інформація про можливі привілеї власників цінних паперів.

Всі власники простих іменних акцій мають рівні права щодо володіння, користування та розпорядження своїми акціями.

3.8. Запланований курс акцій дорівнює номінальній її вартості.

3.9. Продаж акцій здійснюється емітентом. Торговця цінними паперами немає.

3.10. Дії, що проводитимуть у разі перевищення рівня передплати

У разі, якщо підписка на акції перевищує розмір статутного фонду, зайва підписка відхиляється. Відмову проводять згідно з переліком передплатників з кінця переліку.

За недосягнення рівня передплати реєструється статутний фонд на рівні здійсненої передоплати.

3. 11. Адреса місць виплати доходів, здійснення різних операцій: 266017, Рівне, ВАТ «Рівнепромзв'язок».

IV. Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів, а також розподіл цінних паперів за видами

4.1. Перший випуск акцій зареєстровано Рівненським територіальним відділенням Комісії з цінних паперів та фондового ринку, свідоцтво № 12/17/1/96 від 20.12.96 р., у кількості 1540 акцій на суму статутного фонду 8085 гривень за номінальної вартості 5,25 гривні. На момент завершення продажу, на 10.12.96 р., всі акції викуплено та сплачено повністю їх вартість.

4.2. Всі акції прості іменні.

V. Кількість іменних акцій, випущених емітентом, у тому числі акцій, що перебувають у власності керівних працівників

5.1. Всі акції прості іменні.

5.2. Кількість іменних акцій, що перебувають у власності керівних працівників.

Голова правління — Приймак Микола Васильович є власником 191 простої іменної акції номінальною вартістю 5,25 гривні на суму 1002,75 гривні.

Головний бухгалтер Перетятько Катерина Василівна є власником 72 простих іменних акцій номінальною вартістю 5,25 гривні на суму 378 гривень

VI. Фактори ризику в діловій діяльності:

неплатоспроможність споживачів послуг товариства;

відсутність нових технологій виробництва.

Інформація про шостий випуск акцій акціонерного банку «Брокбізнесбанк»

Характеристика емітента

Акціонерний банк «Брокбізнесбанк» створений рішенням установчих зборів 24 березня 1992 року та зареєстрований Національним банком України 6 травня 1992 року (реєстраційний № 18) як відкрите акціонерне товариство. «Брокбізнесбанк» є правонаступником комерційного банку «Арендкоопбанк», який був створений в жовтні 1990 року. Юридична адреса банку: 252057, м. Київ-57, пр. Перемоги 41.

Предметом діяльності банку є надання повного комплексу банківських послуг, передбачених чинним законодавством України та ліцензією Національного банку України.

Банк є акціонерним товариством відкритого типу із статутним фондом 4810000 гривень, сплаченим і зареєстрованим в Національному банку України. Акціонерами банку є підприємства та організації різних галузей народного господарства і форм власності.

Найвищий орган банку — загальні збори акціонерів.

Рада і правління банку керують його діяльністю в рамках повноважень, наданих їм загальними зборами акціонерів та статутом банку. Контролюючими органами банку є Національний банк України та податкова адміністрація Жовтневого району м. Києва.

Голова правління акціонерного банку — Буряк Сергій Васильович, 1966 року народження, українець, освіта вища, економіст, закінчив у 1989 році Київський інститут народного господарства за фахом «Фінанси та кредит». Головою правління банку працює з 1991 року.

Головний бухгалтер акціонерного банку — Нечипоренко Тетяна Дмитрівна, 1959 року народження, українка, освіта вища, економіст, бухгалтер, в 1977 році закінчила Львівський обліково-кредитний технікум за фахом «Бухгалтер», в 1982 році закінчила Київський інститут народного господарства за фахом «Фінанси та кредит». Головним бухгалтером банку працює з 1990 року.

В апараті банку працюють 274 особи.

Опис ділової активності емітента

Політикою банку є надійність і прибутковість. Свою діяльність банк здійснює за такими напрямами, як короткострокове і довгострокове кредитування юридичних та фізичних осіб з розвитку промисловості, сільського господарства, будівництва, торгівлі, інших галузей виробництва й управління. Банк здійснює операції з цінними паперами та валютою, проводить касове та розрахункове обслуговування підприємств та організацій різних форм власності.

Економічні нормативи, встановлені Національним банком України, додержуються.

Банком одержано ліцензію Національного банку України № 138 від 26.12.96 р. на здійснення всіх банківських операцій, в тому числі валютних, дозвіл Міністерства фінансів України № 4 від 23.01.92 р. на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів, дозвіл Міністерства фінансів України № 8 від 2.02.95 р. на здійснення діяльності як депозитарію інвестиційного фонду та інвестиційної компанії, ліцензію Фонду державного майна України на здійснення банками посередницької діяльності з приватизаційними паперами № 46 від 14.03.96 р.

«Брокбізнесбанк» є членом Асоціації комерційних банків України, Міжбанківської валютної біржі України, Позабіржової фондової торговельної системи. Є засновником Української фондової біржі, Міжрегіонального фондового союзу.

Перевірку фінансового стану банку за 1996 рік здійснила аудиторська фірма «Рарітет». (Ліцензія № 000345). Звіт банку за 1996 рік і баланс, згідно із Законом України «Про банки та банківську діяльність» та Законом України «Про цінні папери та фондову біржу», опубліковано в газеті «Голос України» за 26 квітня 1997 р. № 76 (1576).

Баланс банку за станом на	*01.01.97*
АКТИВ	
1. Каса і коррахунок у НБУ	4289671
2. Коррахунки в інших банках	40704874
3. Кредити, надані банком	79947658
4. Цінні папери, придбані банком	9238018
5. Основні засоби та капіталовкладення	10655737
6. Дебітори	1538794
7. Інші активи	52932704
8. Збиток	0
Всього по активу	199307456
ПАСИВ	
1. Статутний фонд	4810000
2. Резервний фонд	345403
3. Інші фонди банку	11040388
4. Коррахунки інших банків	1098528
5. Кошти на рахунках клієнтів	97748787
6. Депозити юридичних осіб та вклади громадян	10751761
7. Міжбанківський депозит	20667263
8. Кредитори	202149
9. Інші пасиви	21066925
10. Прибуток	1576252
Всього по пасиву	199307456

Основні фінансові показники за 1996 рік (гривні)

1. Балансовий прибуток	1576252
2. Всього за активами балансу	199307456
3. Всього зобов'язань	154616499
4. Статутний фонд (довідково ном. вартість акцій)	4810000 0,10
5. Нерозподілений прибуток	120000

Основні фінансові показники за станом на 01.04.97 р. (гривні)

За перший квартал 1997 року банк отримав доходу 5802202-28

Витрати банку становлять 5653999-74

Балансовий прибуток банку за 1 квартал - 365816-40

Прибуток - 196786-83

Дані про емісію цінних паперів

Відповідно до постанови щорічних зборів акціонерів від 30.04.97 р. (протокол № 8) та постанови ради банку від 28.05.97 р. здійснюється шостий випуск акцій Акціонерного банку «Брокбізнесбанк» загальною кількістю 881000 (вісімсот вісімдесят одна тисяча), номінальною вартістю однієї акції 10 (десять) гривень, на загальну суму 8810000 гривень простих іменних акцій, з яких:

— для збільшення статутного фонду — 400000 (чотириста тисяч) штук, загальною вартістю 4000000 (чотири мільйони) гривень, номінальною вартістю однієї акції 10 (десять) гривень, серії АП-6 за номерами 481001—881000, на загальну суму 4000000 (чотири мільйони) гривень;

— для обміну акцій попередніх випусків — 481000 (чотириста вісімдесят одна тисяча) штук, номінальною вартістю однієї акції 10 (десять) гривень, серії АП-6 за номерами 000001—481000, на загальну суму 4810000 (чотири мільйони вісімсот десять тисяч) гривень.

Прості іменні акції попередніх емісій обмінюватимуться за курсом: сто простих іменних акцій попередніх випусків на одну просту іменну акцію шостого випуску. При цьому акціонери, у яких менше ста акцій або некратна кількість акцій, мають право доплатити кошти для обміну кратної кількості акцій або продати банку некратну кількість акцій за номінальною ціною для їх подальшого обміну на акції шостого випуску.

Привілейовані акції другого та третього випусків обмінюються на прості іменні акції шостого випуску. При цьому сто привілейованих акцій другого та третього випусків обмінюються на 1 просту іменну акцію шостого випуску. Якщо акціонер не має кратної кількості акцій для обміну, йому надано право або доплатити кошти для купівлі акцій шостого випуску, або продати банку за номінальною ціною некратну кількість акцій попередніх випусків.

Відкрита передплата на придбання простих іменних акцій банку шостого випуску оголошується з 16 червня по 16 серпня 1997 року. Обмін простих іменних і привілейованих акцій попередніх випусків на акції шостого випуску проводиться в період відкритої передплати на акції шостого випуску, спрямованої на збільшення статутного фонду банку.

Акції оплачуються в національній валюті. Прості іменні акції шостого випуску продаються за ринковим курсом залежно від попиту, що складатиметься на первинному ринку цінних паперів, але не нижче за номінальну вартість.

Передплата на акції здійснюється шляхом укладання договору між акціонером і банком. Після реєстрації статутного фонду банку в Національному банку України та реєстрації шостого випуску акцій банк видає сертифікат на сумарну кількість акцій, підписаний головою правління, головним бухгалтером банку та посвідчений печаткою банку.

У разі недосягання рівня передплати, встановленого законодавством України, юридичним і фізичним особам, які передплатили акції, повертаються внесені суми не пізніш як через 30 днів після закінчення передплати. Постанова про прийняття або відмову від зайвої передплати приймається радою банку.

У разі дострокового розміщення акцій шостої емісії передплата може бути закінчена достроково, про що приймається відповідна постанова ради банку, яку публікують у газеті «Голос України».

Акціонери банку користуються переважним правом на придбання акцій шостої емісії. Одна акція дає право на один голос під час вирішення всіх питань, що розглядаються загальними зборами акціонерів, участь в органах управління банку та розподілі прибутків.

Послугами посередників банк не користується. Акції розповсюджуються та обмінюються за адресою: 252057, Київ-57, пр. Перемоги, 41, тел.241-70-53.

Нарахування дивідендів здійснюється за підсумками року за рахунок прибутку, що залишається в банку після сплати податків та інших відрахувань з прибутку, передбачених чинним законодавством. Виплата дивідендів проводиться за місцезнаходженням АБ «Брокбізнесбанк» у розмірі та порядку, передбаченими загальними зборами акціонерів.

Дані про попередні емісії

За станом на 01.01.97 р. статутний фонд банку становить 4810000 гривень і розподілений на 48100000 акцій, у тому числі простих іменних акцій — 47900900 штук на суму 4790090 гривень, і привілейованих іменних акцій — 199100 штук на суму 19910 гривень. Керівні особи мають частку в статутному фонді — 0,5 відсотка.

АБ «Брокбізнесбанком» було здійснено п'ять емісій простих іменних та привілейованих іменних акцій, які згідно з чинним законодавством України пройшли реєстрацію в Міністерстві фінансів, Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку України, Національному банку України.

Перша емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 11 травня 1993 року (реєстраційний № 56/1/93) на суму 90 мільйонів карбованців, або 900 (дев'ятсот) гривень. Реалізовано 9000 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція.

Друга емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 11 листопада 1993 року (реєстраційний № 234/1/93) на суму 910000000 (дев'ятсот десять мільйонів карбованців), або 9100 (дев'ять тисяч сто) гривень. Реалізовано 81 900 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція та 9 100 привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція.

Третя емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 2 грудня 1994 року (реєстраційний № 476/1/94 на суму 19000000000 (дев'ятнадцять мільярдів карбованців), або 190000 (сто дев'яносто тисяч) гривень. Реалізовано 1 710 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція і 190 000 привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція.

Четверта емісія була зареєстрована Міністерством фінансів України 24 листопада 1995 року (реєстраційний № 504/1/95) на суму 80000000000 (вісімдесят мільярдів карбованців), або 80 000 (вісімдесят тисяч) гривень. Реалізовано 8 000 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 10 тисяч карбованців (або 0,10 гривні) кожна акція.

П'ята емісія була зареєстрована Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку України 26.12.96 р. (реєстраційний № 274/1/96 на суму 3 810 000 (три мільйони вісімсот десять тисяч) гривень. Реалізовано простих іменних акцій 38 100 000 штук номінальною вартістю однієї акції 0,10 гривні.

Жодний акціонер (як фізична, так і юридична особа) не володіє пакетом акцій більшим, ніж це визначено законодавством України.

Фактори ризику

Придбаючи акції АБ «Брокбізнесбанк», слід враховувати такі фактори ризику:

— недосконалість законодавства України в питаннях оподаткування та фінансово-інвестиційної діяльності;

— непередбачені зміни в законодавстві щодо діяльності комерційних банків;

— інші форс-мажорні обставини.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Головне — поділити телепиріг і «стригти купони»

Феномен Руслани Писанки

Можна по-різному ставитися до ведучої програми ГРТ «Время» Орини Шарапової, але, будьмо об'єктивними, —це професіонал, який не просто відпрацьовує свій час в ефірі, але й робить це цікаво.

Хто із ведучих УТ міг би суперничати з упевненою в собі москвичкою? Можливо, Алла Мазур? Але в її телеобразі (досить привабливому й вмотивованому) немає, як кажуть іспанці, дуенде (бісика). Тобто чогось особливого, притаманного лише їй. І тому випуски «ТСН» (УТ-3), добре скомпоновані й змістовні, все ж залишаються прісними й нудними.

Відсутність на УТ привабливих облич, а значить телеобразів (особистостей!), що захоплюють увагу глядачів, і була причиною спалаху популярності кіноактриси Руслани Писанки, яка до того не один рік намагалася пробитися на телеекран, пробуючи себе в різних редакціях УТ.

Проте ніхто на УТ не зрозумів, що вони тримають в руках жар-птицю. Популярній ведучій не підібрали програму, в якій вона могла б виявити свій творчий потенціал.

Чому це сталося? Відповідь дуже проста й банальна: а хіба нинішнє керівництво УТ цікавить телебачення як творчість, врешті, як мистецтво? Головне — розділити телепиріг і «стригти купони», продовжуючи набридлу пісню про відсутність солідного фінансування УТ.

Неоригінальність, провінційність, містечковість мислення українських телевізійників не дозволяє їм піднятися над собою й спробувати розірвати зачароване коло вторинності, в якому б'ється, мов метелик у павутинні, творча думка ентузіастів.

Звичайно ж, легше просто запозичити якусь московську програму й «тягти кота за хвіст». Ось чому всі передачі, де головним елементом є балакаюча (саме балакаюча, бо літературною мовою той суржик назвати не можемо) голова: «Саме той», «Табу», «П'ятий кут», «Доброго ранку, Україно!», «Черний кіт» тощо, такі схожі між собою, немов бідні сестрички з сиротинця.

27 травня програму «Саме той» (УТ-1) вів К. Жура. Учасником передачі був народний депутат І. Заєць. Йшлося про важливі речі: НАТО і Україна, НАТО і Росія, сучасне становище України в світі тощо. Але про це можна було лише здогадуватися, бо розмова нагадувала діалог глухого з сліпим: кожний говорив про своє. І якщо народний депутат відстоював, і досить вдало, свою точку зору, то ведучий К. Жура або іронізував над прагненням України увійти до НАТО чи в європейські структури, або взагалі втрачав нитку розмови. Й сталося те, що повинно було статися: передачу обірвали на півслові, бо час її в ефірі було вичерпано.

Наступного дня перед глядачами в цій програмі постала О. Таукач, а її співрозмовником був московський режисер Марк Захаров. Із розмови зацікавлених у зустрічі осіб глядачі дізналися про все, крім театрального життя. «Спектаклі треба дивитися в театрі», — глибокодумно зауважила О. Таукач, завершуючи черговий випуск програми «Саме той».

Відсутність сучасної телережисури, боязке використання можливостей комп'ютерної графіки та інші вияви творчої скромності перетворили цикл «Саме той» на поставлений на потік середнячок, потрібний лише для того, щоб заповнити паузу між передачами. Але йде ця програма о 19.30, тобто в час, який так цікавить рекламодавців.

Як вияв дефіциту особистостей на УТ належить розглядати участь представниці студії «І+І» у московській телепередачі, яка передувала приїзду до Києва голови російського уряду В. Черномирдіна. А де журналісти державного каналу? Можливо, той журналіст зміг би запитати в російського прем'єра про становище українців у Росії, оскільки останній дуже вже клопотався про долю росіян в Україні, повторюючи заяложені фантазії упереджених українофобів про якісь утиски прав нацменшин у нашій державі.

Про постійні помилки в ефірі у випусках УТН годі й казати. Ведучий Г. Козаков (випуск за 27 травня) розповідав про традиційний виїзд чабанів на буковинські полонини, а титри переконували глядача, що все це відбувається на Чернігівщині (?).

І щоб закінчити про ведучих УТ, скажемо, що і М. Вересень, і К. Гнатенко, і В. Піховшек, й інші ніяк не можуть зрозуміти просту істину — треба бути на екрані самим собою, не позичати чужих відкриттів, не ховатися за чужими масками. Відступ від цих правил завжди приводить до творчих невдач.

Телебачення без берегів і вітрил

Спогад про забутого нині французького філософа Роже Гароді, який прагнув внести нове бачення в проблеми мистецтва, підказав нам заголовок до другого розділу нотаток. Справді, маємо сьогодні УТ як електронний засіб масової інформації, що не знає ні берегів, ні чітко визначеного напрямку. Під берегами маємо на увазі системність у діяльності УТ, а під напрямком —певний стрижень, що визначав би його обличчя.

Таке миле керівникам УТ московське ТБ, віддавши приватним структурам телеканали, все ж залишило під контролем держави кілька ключових годин мовлення, а саме випуски інформаційних програм. На цьому стрижні й тримається мережа мовлення ГРТ. У нас телебачення — це набір проданих приватним структурам ефірних відрізків, які заповнюють їх, як їм заманеться. Тому й маємо кілька програм теленовин, і глядач не може зрозуміти — яка саме позиція України стосовно тих чи інших важливих міжнародних подій? Ми, зрозуміло, не заперечуємо існування багатьох, але цікавих програм теленовин. Та все-таки повинна бути й узагальнююча, що відображає чи коментує позицію офіційного Києва.

УТ давно стало предметом уваги багатьох політичних сил нашого суспільства, й київські можновладці міцно тримають його під своєю рукою. Якщо так, то хто не дає їм радикально змінити діяльність УТ? На кого працює телекомплекс по вулиці Мельникова, потужність якого не менш як 150 годин телепродукції? Навіщо тримати багатотисячний штат, якщо він нездатний виробляти якісні телепередачі?

... Кілька років тому було розроблено проект міждержавної телекомпанії «Мир» (для країн колишнього Радянського Союзу). Статутом її передбачалося, що, зокрема, Україна одержить кілька годин ефірного часу, який зможе заповнювати власною телепродукцією. Телекомпанія «Мир» повинна була охопити мовленням територію від Калінінграда до Владивостока. Тобто ми мали реальний шанс прийти зі своїми програмами не тільки до російського глядача, а й до етнічних українців, що проживають в Росії і Казахстані, на Далекому Сході і в Сибіру. Приклад такої співпраці показують нам Франція й Німеччина, які мають спільний телеканал «АРТ», що поширює програми в Німеччині німецькою мовою, а у Франції, відповідно, французькою.

Тодішнє керівництво УТ відхилило проект, віддавши перевагу якомусь євроазійському, про який тепер ніхто не згадує. Зате часто можна чути нарікання, що от хтось гальмує вихід України на СНДівські ефірні простори. Поганий співак завжди шукає причину свого безталання в...

Можна навести не один приклад невикористання можливостей для розвитку УТ. І щоразу все відбувається традиційно: приходить нове керівництво, змінює декорації, частину акторів, але на телеекрані бачимо той самий хуторянський вертеп. Нині УТ переживає період гравісації (левова частка передач перейшла під парасолю компанії «Гравіс», відомої в телеколах хоча б тим, що свого часу підтримала у передвиборному марафоні нинішнього Президента України).

* * *

Розвиток вітчизняної преси та електронних засобів масової інформації хвилює (і це дуже добре) не тільки нас. На адресу редакції надходять листи, в яких читачі діляться своїми міркуваннями з цього приводу. Полтавець Олексій Шермін адресував нам сердите послання, в якому відстоює свій погляд на проблему. А киянка Л. Антонова палко підтримує нас. Її турбує та ситуація, в яку завели українську пресу та ЗМІ нинішні їхні керівники. Л. Антонова навіть вважає, що ми своїми публікаціями змінимо справу на краще. А що, може, й має рацію наша читачка? Адже дошкульної критики боїться навіть той, хто вже нічого не боїться.

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

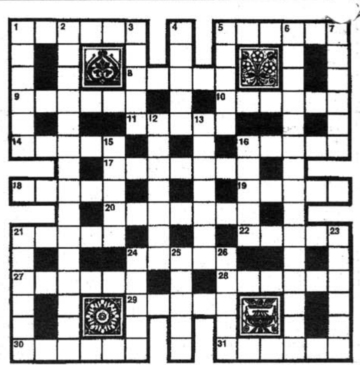
Шпаргалка для вундеркіндів

Вийшла у світ квадратна книжка з червоною обкладинкою, на якій написано «Ukraina irredenta. 13+2». Саме так про неї хочеться говорити — квадратна, червона, — це суттєво, бо сама впадає в очі й проситься до рук. «Irredenta», як мені пояснили, можна трактувати нашим словом «непідлегла» — тим цікавіше! Отож, що там? А там — деякі відомості про тринадцятьох молодих українських письменників та двох критикес. Така собі бібліографічна шпаргалка для тих, хто студіює сучасний літпроцес. Студіювати його завжди важко, оскільки знаєш з певністю лиш одне: ці письменники ще живі, і тому від них можна чекати всіляких прикрих несподіванок. А от де вони народилися, що написали, що про них каже критика — до підручників доходить у свинячий голос. У книжці усе є — про Андруховича, Пашковського, Неборака, Цибулька, Медвідя, Портяка, Герасим'юка, Лавренюка, Возняка, Гудзя, Гундорову, Зборовську (дуже, між іншим, красива дівчина, хоча фото у книзі й невдале). Видано книжку Асоціацією «Нова література» завдяки допомозі журналу «Українські проблеми» та Фонду «Соборність».

КРОСВОРД

По горизонталі: 1. Назва кількох хребтів в Українських Карпатах. 5. Автор трилогії «Мазепа». 8. Місто на Дніпрі. 9. Давній звичай в Україні — гуртом допомогти родичеві, сусідові. 10. Мандрівний співець у Стародавній Греції. 11. Птах-рибалка. 14. Титул правителя в Ефіопії. 16. Римський імператор, за часів правління якого імперія загарбала найбільше земель. 17. Хліборобське свято. 18. Відомий український театральний художник. 19. Народно-поетична назва орача. 20. Щойно придбаний одяг, взуття. 21. Козак, пращур гетьмана Розумовського. 22. Чорноморський порт. 24. Князівський титул в Індії. 27. Давній освітлювальний засіб. 28. Військове з'єднання. 29. Особистий гвардієць монгольського хана. 30. Чернець Києво-Печерського монастиря, лікар. 31. Видатний конструктор авіадвигунів.

По вертикалі: 1. Гусак із знаменитої казки Андерсена. 2. Дослідження надр. 3. Адмірал, автор «Історії України-Руси». 4. Відомий майстер Петриківського розпису. 5. Великий монастир. 6. Колишня назва Стамбула. 7. Готський історик, який залишив багато свідчень про Україну. 12. Комісарський одяг. 13. Колишня назва литовського міста Паневежис. 15. Біблійне місто, знищене за розпусту його мешканців. 16. Давня назва Дністра. 21. Притока Дніпра. 23. Віруючі парафії. 24. Південний сорт яблук. 25. Жіноча прикраса у вигляді монети. 26. Хімічна сполука для виготовлення штучних волокон.

Відповіді до кросворда, надрукованого 17 травня

До центру: 1. Голова. 2. Корито. 3. Колода. 4. Корова. 5. Болото. 6. Борода. 7. Козьма. 8. Погода. 9. Чапаєв. 10. Панько. 11. Гамлет. 12. Тамада. 13. Кришка. 14. Крилов. 15. Бухало. 16. Фуршет. 17. Кобила. 18. Собака.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 280013.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311099.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.